

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

ŞİİRT BATMAN BİTLİS MARDİN DİYARBAKIR İLLERİNDEKİ MİLLİ
EĞİTİM BAKANLIĞI'NA BAĞLI MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLARIN
İNCELENMESİ

Bilge SARI

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Gözde YÜKSEL

Konya 2021

ÖN SÖZ

Araştırmanın başından sonuna, büyük bir sabır ve özveri ile bana her konuda yol gösteren, değerli bilgilerini ve tecrübelerini benimle paylaşan, uzun yıllardır üzerimde emeği olan ve öğrencisi olmaktan ötürü kendimi çok şanslı hissettiğim kıymetli yan flüt öğretmenim ve lisansüstü eğitim sürecindeki tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Gözde YÜKSEL'e teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmam süresince daima yanımda olan, maddi manevi her türlü desteği sunan, annem Nazife BAYRAM, babam Hamis BAYRAM ve sevgili eşim Fatih SARI'ya sonsuz teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Bilge SARI
KONYA- 2021

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	İİ
İÇİNDEKİLER	İİİ
TABLolar LİSTESİ.....	V
ŞEKİLLER LİSTESİ	VI
TEZ KABUL	VII
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	VIII
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ.....	IX
SİMGELER VE KISALTMALAR	X
ÖZET	XI
ABSTRACT.....	XII
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	2
1.2 Alt Problemler.....	2
1.3 Araştırmanın Amacı.....	3
1.4 Önem.....	3
1.5 Varsayım	3
1.6 Sınırlılıklar	3
2 KAVRAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1 Eğitim.....	4
2.1.1 Örgün Eğitim	4
2.1.2 Yaygın Eğitim.....	5
2.2 Müzik Eğitimi	8
2.3 Müzik Eğitiminin Üç Ana Türü.....	9
2.3.1 Genel Müzik Eğitimi	9
2.3.2 Özenen Müzik Eğitimi.....	10
2.3.3 Mesleki Müzik Eğitimi	11
2.4 Müzik Eğitiminin Boyutları	11
2.5 Müzik Eğitiminin Önemi	13
2.6 Türkiye’de Müzik Eğitiminin Tarihçesi	16
2.7 İlgili Çalışmalar	19
3 YÖNTEM	22
3.1 Araştırma Modeli	22
3.2 Evren ve Örneklem	22

3.2 Evren ve Örneklem	22
3.3 Verilerin Toplanması	22
3.4 Verilerin Analizi	23
4 BULGULAR VE YORUM	24
4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	24
4.2 İkinci Alt Problem İlişkin Bulgular ve Yorum	27
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	30
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	32
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	34
4.6. Altıncı Alt Problem İlişkin Bulgular ve Yorum	37
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	38
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	40
5 SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	44
5.1 Sonuç ve Tartışma.....	44
5.2 Öneriler	48
KAYNAKÇA.....	50
EKLER.....	53

TABLÖLER LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 4.1 Müzik Eğitimi Veren Kurumların İllere Göre Dağılımı	24
Tablo 4.2 Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde Bulunan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Müzik Eğitimi Veren Kurumların Kurum Türüne Göre Dağılımı	25
Tablo 4.3 Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı.....	27
Tablo 4.4 Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	28
Tablo 4.5 Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı.....	29
Tablo 4.6 Kurumların Çalgı Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı.....	30
Tablo 4.7 Eğitimi Verilen Çalgıların Dağılımı	31
Tablo 4.8 Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	33
Tablo 4.9 Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme Ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı	34
Tablo 4.10 Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	35
Tablo 4.11 Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı	35
Tablo 4.12 Koro Eğitimi Veren Kurumlarda Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılımı	36
Tablo 4.13 Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı	37
Tablo 4.14 Kurumlara Talep Düzeyi Dağılımı	38
Tablo 4.15 Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlenme Durumuna Göre Dağılımı.....	39
Tablo 4.16 Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı	40
Tablo 4.17 Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı.....	41
Tablo 4.18 Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı	42

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 4.1 Müzik Eğitimi Veren Kurumların İllere Göre Dağılımı	24
Şekil 4.2 Müzik Eğitimi Veren Kurumların Kurum Türüne Göre Dağılımı	25
Şekil 4.3 Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı	26
Şekil 4.4 Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.....	28
Şekil 4.5 Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı	29
Şekil 4.6 Kurumların Çalgı Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	30
Şekil 4.7 Eğitimi Verilen Çalgıların Pareto Grafiği	31
Şekil 4.8 Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	32
Şekil 4.9 Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme Ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı.....	33
Şekil 4.10 Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	34
Şekil 4.11 Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı.....	35
Şekil 4.12 Koro Eğitimi Veren Kurumlarda Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılım	36
Şekil 4.13 Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı.....	37
Şekil 4.14 Kurumlara Talep Düzeyi Dağılımı.....	38
Şekil 4.15 Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlenme Durumuna Göre Dağılımı.....	39
Şekil 4.16 Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı	40
Şekil 4.17 Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı	41
Şekil 4.18 Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı.....	42

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Tez Çalışması Orijinallik Raporu Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Bilge SARI	Numarası	17830902112
	Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı		
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans		
	Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Gözde YÜKSEL		

Tez Başlığı	SIİRT BATMAN BİTLİS MARDİN DİYARBAKIR İLLERİNDEKİ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI'NA BAĞLI MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLARIN İNCELENMESİ
-------------	--

Rapor Türü	Mezuniyet
------------	-----------

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının İç Kapak, Özetler, Ekler ve Ana Bölümlerden (Giriş, Alan Yazın, Yöntem, Bulgular, Tartışma, Sonuçlar ve Öneriler) oluşan toplam **55** sayfalık kısmına ilişkin, 27/02/2021 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı **%14** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez kabul sayfası hariç,
2. Tez çalışması orijinallik raporu hariç,
3. Bilimsel etik beyannamesi hariç,
4. Ön söz hariç,
5. İçindekiler hariç,
6. Simgeler ve kısaltmalar hariç,
7. Kaynakça hariç,
8. Özgeçmiş hariç,
9. Alıntılar dâhil,
10. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmasının, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre intihal içermediğini ve yukarıda verilen bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

1/03/2021
Dr. Öğr. Üyesi Gözde YÜKSEL
Danışman
İmza

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynakça listesine eklendiğini beyan ederim.

1/03/2021

Bilge SARI

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

% : Yüzde

f : Frekans

Kısaltmalar

GSL : Güzel Sanatlar Lisesi

TSM : Türk Sanat Müziği

THM : Türk Halk Müziği

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

AGSL : Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri

ÖZET

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

SIİRT BATMAN BİTLİS MARDİN DİYARBAKIR İLLERİNDEKİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI'NA BAĞLI MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLARIN İNCELENMESİ

Bilge SARI

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı müzik eğitimi veren kurumlarını farklı değişkenler açısından incelemeyi amaçlayan bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma 29 kurum üzerinde gerçekleştirilmiş, görüşme yöntemi ile müzik eğitimi veren kurumlardan elde edilen veriler, araştırılan değişkenlere göre listelenerek, yüzde-frekans dağılımları ile betimlenmiştir. Görüşme formundan elde edilen, açık uçlu cevapların analizinde “içerik analizi” tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda; kurumların Siirt, Batman, Bitlis, Mardin, Diyarbakır illerinde sayıca eşit olduğu ancak kişi başına düşen kurum sayısının iyileştirilmesi gerektiği, kurum türü olarak Halk Eğitim Merkezleri'nin ağırlıkta olduğu ve her ilde bir Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi olduğu, kurumların 1948 ile 2017 yılları arasında faaliyete geçtiği, kurumların büyük çoğunluğunun çocuk-geç-yetişkin üç yaş grubuna da hizmet verebilen kurumlar olduğu, çalıştırdıkları öğretmen sayısının 1 ile 14 arasında değiştiği ancak 1 ve 2 öğretmen ile çalışan çok sayıda kurum olduğu, kurumlarda %93,10 oranında çalgı eğitimi verildiği, özellikle bağlama, piyano, gitar ve keman eğitiminin ön planda olduğu, kurumların eğitimi verilen müzik türü bakımından yeterli çeşitliliğe sahip olduğu, özellikle THM ve TSM eğitiminin ön planda olduğu, kurumlarda ses ve koro eğitiminin orta düzeyde verildiği, kurumlara gösterilen talep durumunun çoğunlukla iyi düzeyde olduğu, kurumların bir kısmında halka açık konserler düzenlendiği ve bu etkinliklere katılımın orta düzeyde olduğu, kurumların fiziki donanım ve ortam yetersizliği, kadro yetersizliği ve az tercih edilme konusunda sorun bildirdikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, MEB Müzik Eğitimi Kurumları, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır müzik eğitimi

ABSTRACT

Department of Fine Arts Education
Music Education Program
Master Thesis

SIİRT BATMAN BİTLİS MARDİN AN INVESTIGATION OF THE MUSIC EDUCATION INSTITUTIONS AFFILIATED TO THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION IN DİYARBAKIR PROVINCES

Bilge SARI

Descriptive scanning model was used in this study which aims to examine the music education institutions of the Ministry of National Education in the provinces of Siirt, Batman, Bitlis, Mardin and Diyarbakır in terms of different variables. The research was carried out on 29 institutions, and the data obtained from the institutions providing music education with the interview method were listed according to the variables researched and described with percentage-frequency distributions. The "content analysis" technique was used in the analysis of open-ended answers obtained from the interview form. As a result of the research; The number of institutions in Siirt, Batman, Bitlis, Mardin, Diyarbakır provinces is equal, but the number of institutions per capita needs to be improved, Public Education Centers are predominant as institution type and there is an Anatolian Fine Arts High School in each province, the institutions have been operating between 1948 and 2017. The majority of the institutions are institutions that can serve children-young-adults three age groups, the number of teachers they employ varies between 1 and 14, but there are many institutions working with 1 and 2 teachers, 93.10% of institutions are given instrument training, especially Baglama, piano, guitar and violin education is at the forefront, institutions have sufficient diversity in terms of the type of music that is taught, especially THM and TSM training is at the forefront, voice and choral training is given in institutions at a medium level, the demand for institutions is mostly at a good level, public concerts are held in some of the institutions, and this effect It has been determined that the participation in the inmates is at a moderate level, the institutions report problems in terms of lack of physical equipment and environment, lack of staff and being preferred.

Keywords: Music Education, MEB Music Education Institutions, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin and Diyarbakır music education

BÖLÜM 1

1 GİRİŞ

İçinde yaşadığımız çağda değişen ve gelişen bilim, sanat ve teknoloji insanlığın değişiminde olumlu ve/veya olumsuz şekilde etkili olmaktadır. Bilim, teknoloji ve sanat sosyal yaşamın temel taşlarıdır ve insan yaşamında vazgeçilmez bir rol oynar. Tüm bu alanlardaki belirgin gelişmeler, geniş eğitim alanını da etkilemektedir. Eğitim ise; bugün yürüdüğümüz yollara ışık tutan en önemli kavramdır. Eğitim, bireyin toplum yaşamında yer alması için gereken bilgi, beceri ve davranışların kazandırılması sürecidir. Eğitim, en geniş tanımıyla, insanları belirli amaç ve hedeflere göre yetiştirmenin tüm açık sosyal süreçlerini ve bir toplumun kültür ve inançlarının oluşumunu kapsamaktadır. Eğitim, insanların bireysel ve sosyal kimliğinin en temel unsurudur. İlk eğitim yeri aile içidir ve sonrasında bunu arkadaş ve çevre takip etmektedir. Okul ise bir bütün olan değerleri teşvik ederek insanları hayata hazırlamanın temel faktörüdür. Ayrıca çeşitli alanları kapsayan, eğitim ve öğretimi okul dışında da devam ettirebileceğimiz hayat boyu eğitim kursları bulunmaktadır. Bu kurslar, bireylerin yaş ve okul düzeyinden bağımsız olarak gidebilecekleri farklı eğitim faaliyetlerine sahip eğitim kurumlarıdır.

Çağdaş eğitimde her birey, yaşına, bireysel farklılıklarına ve gelişimsel özelliklerine uygun duygu, düşünce ve davranışlar yaratarak güçlü bir ruh ve bağımsız bir kişilik geliştirir. Bu süreçte müzik eğitimi, sanat eğitiminin önemli bir kolu olarak, çağdaş eğitimin gerçekleşmesinde etkin bir rol oynamaktadır. Müzik, toplumun her kesimine ulaştırılması gereken, bedensel, ruhsal ve zihinsel gelişime katkı sağlayan bir sanat dalıdır. Müzik, toplulukları bir araya getirir. Farklı duygu ve düşüncelerin estetik bir anlayışla, paylaşılmasını sağlar. Müzik farklı sesleri dinlemeyi öğretir, dinleyen birey ise toplumla sağlıklı iletişim kurar. Müzik eğitimi, türleri (genel, özengen, mesleki) ile her bireyin ihtiyacına karşılık vermeyi hedefler. Buradaki nihai amaç, bireyin sosyalleşmesine, yaratıcı düşünme becerilerinin, çevre ile sağlıklı ilişkilerin gelişmesine ve diğer bireylerle çalışabilme becerisine katkı sağlamaktır. Müzik eğitimi, birçok disiplini içeren sosyal hayatımız için hem amaç hem de bir araç olabilmektedir. Bu noktada müzik eğitiminin toplum için nihai hedeflerine nicel ve nitel yönden ne derece ulaşabildiği sorusu akla gelmektedir. Bu soruya cevap aramanın müzik

eğitiminin bilinçle yaygınlaştırılması ve tüm bölgelere eşit imkânlar ile ulaştırılabilmesi konusunda önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1 Problem Durumu

Ülkemizde müzik eğitiminin ve müzik eğitimcilerinin amacı; temelde toplumun müzikten, sosyal ve kültürel yönden faydalanmasını sağlamak üzere gerekli müziksel donanımın sağlanması olarak düşünülebilir. Ancak, eğitimin tüm alanlarında olduğu gibi, müzik eğitiminde de çevre koşulları, fiziksel şartlar, öğretmen, materyal ihtiyacı vb. koşulların verilecek eğitimin niteliğini etkilediği bilinmektedir. Müzik eğitimi açısından mevcut durumu belirlemenin, var olan eksiklik ve ihtiyaçların giderilmesinin birincil adımı olduğu düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmanın problem cümlesi “Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı müzik eğitimi veren kurumların nicel ve nitel durumu nedir? Şeklinde belirlenmiş, araştırmanın genel problemine aşağıda belirtilen alt problemler ile yanıt aranmaya çalışılmıştır.

1.2 Alt Problemler

1. Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların illere göre dağılımı, kurum türü ve faaliyet geçme yılları ne şekildedir?
2. Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda öğrenci yaş grubu ve öğretmen sayısı ne şekildedir?
3. Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi boyutuna ilişkin durum nedir?
4. Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi boyutuna ilişkin durum nedir?
5. Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda bireysel ses eğitimi ve koro eğitimi boyutlarına ilişkin durum nedir?
6. Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda eğitimi verilen müzik türleri hangileridir?

7. Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki MEB'e bağılı müzik eğitimi kurumlarında, kurumlara talep, konser ve etkinlik verme ve etkinliklere dinleyici katılımına ilişkin durum nedir?
8. Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki MEB'e bağılı müzik eğitimi veren kurumların teoride ve/veya uygulamada sıkıntı yaşadığı durumlar nedir?

1.3 Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağılı müzik eğitimi veren kurumların nicel ve nitel yönden durumunun genel hatlarıyla değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ilgili kurumların müzik eğitimine ilişkin durumunun değerlendirilmesi ve raporlaştırılması hedeflenmiştir.

1.4 Önem

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illeri içerisinde bulunan müzik eğitimi kurumlarının incelenmesi, araştırmaya alınması, illerde verilen müzik eğitimi, müzikal çalışmalar, ağırlıklı olarak kullanılan çalgılar, verilen konserler, dinleyici katılımlarının saptanması mevcut durumun geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçların, başka illerde yapılan araştırma sonuçları ile hem bölgesel hem de Türkiye genelinde bazı çıkarımlara ulaşma noktasında fikir sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın, konu hakkında araştırma yapılmayan iller için örnek bir araştırma çatısı sunması, araştırmanın müzik eğitimi alanına sağladığı katkının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

1.5 Varsayım

Araştırmada, hazırlanan görüşme formunun, ilgili kurumlarda bulunan yönetici ya da yetkili kişilerce gerçeği yansıtacak şekilde cevaplandığı varsayılmaktadır.

1.6 Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağılı özengen ve mesleki müzik eğitimi veren 29 kurum ile,
2. Yüksek lisans programı için ayrılan süre ve araştırmacının sağlayabileceği maddi olanaklarla sınırlıdır.

BÖLÜM 2

2 KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Eğitim

Eğitim, genel bir tanım olarak bireydeki davranışı değiştirme süreci şeklinde açıklanabilir. Diğer bir deyişle eğitim sürecinden geçen kişinin davranışında istenen yönde bir değişiklik olması beklenmektedir. Eğitim; bir bireyin hayatının her alanında arzu edilen davranış değişikliğine neden olma süreci şeklinde de açıklanabilir Konakçı'ya (2010: 10) göre; eğitimcilerin farklı bakış açılarından ileri sürdükleri birçok farklı eğitim tanımı olsa da bu tanımların üç ortak noktası vardır. Bu ortak noktalardan birincisi eğitimin bir süreç olması, ikincisi bireyde davranış değişikliği meydana getirmeyi amaçlaması ve üçüncüsü ise bireyde davranış değişikliğinin kendi yaşantısı yolu ile hayatı boyunca gerçekleşeceğidir.

Eğitim, geçmiş nesillerden gelen beceri, bilgi ve deneyimleri bireye düzenli bir şekilde ulaştırmayı amaçlamaktadır. Senemoğlu'na (2004: 24) göre; eğitim sürecinde belirli tutum ve davranışların kazanılması bireysel olarak farklılık gösterebilir. Müfredat, eğitimi planlı bir şekilde sunmak için kullanılan birincil araçtır. Bu nedenle, eğitimi yürütmenin yolu, öğretmenin oluşturabileceği, teknolojinin aktif olarak kullanıldığı, öğrencilere bilgilerini test etme fırsatı verebilecek öğrenme deneyimleri sağlamaktır.

Eğitim; kültürel ve sosyal yönleri, bilişsel, duygusal, psikomotor ve fiziksel davranışları ile dengeli bir bütün olarak gelişimi hedefler. Eğitim sürecinin üç ana bileşeninden biri olan sanat eğitimi büyük önem arz etmektedir. Müzik eğitimi ise farklı branşlara ayrılmış sanat eğitimi ana dallarından biridir. Müzik sanatı, içinde yaşadığımız modern dünyanın değişen ve gelişen estetik anlayışı içinde güzel sanatların en önemli dallarından biridir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde eğitim sistemleri içerisinde yer alan bir disiplin olduğu ve çağdaş bir anlayışla öğretilmesi gerektiği söylenebilir (Türkel, 2015: 7).

2.1.1 Örgün Eğitim

Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki bireylere ve aynı düzeydeki okul çatısı altında, amaca uygun programlarla verilen düzenli eğitimidir. Örgün eğitim; okul öncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim ve yüksek öğretim kurumlarını içerir (Akyüz, 2007:

25). Örgün eğitim, bireylerin kendilerini ifade etmeleri ve toplumda yaşamlarını sürdürmeleri için ihtiyaç duyulan temel pratik bilgileri sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca, yaşadıkları coğrafi ve tarihsel arka plan hakkında bilgi vermeyi ve insanları mesleki yaşamlarında belirli bir eğitim düzeyine ve bilgisine ulaştırmayı amaçlamaktadır.

Kişilik sahibi, yetenekli, ailelerine, insanlığa karşı sorumluluklarının bilincinde olan gençler, ancak sağlıklı, nitelikli ortamlarda, toplumlarda büyürler. Çocuk, öğrenme isteği, merak duygusu, okuma alışkanlıkları, bilim ve düşünme sevgisi kazanmalı ve geliştirmelidir (Sürmen, 2011: 3). Ülkemizde bu gereksinimlerin karşılanması için örgün eğitim lisans düzeyine kadar zorunludur.

2.1.2 Yaygın Eğitim

Ülkemizde “genel eğitim”, “grup eğitimi”, “yetişkin eğitimi” ve okul dışında eğitim yerine yaygın eğitim kavramı kullanılmaktadır. Bu kavramla örgün eğitim sistemine hiç katılmamış bireylere ikinci bir şans sağlayan eğitim hizmetleri kastedilmektedir ya da herhangi bir nedenle okulunu tamamlayamayan, eğitim imkân ve olanaklarından yararlanamayan ve eğitimine devam etmek isteyenler kapsam içindedir (Arslan, 1992: 1).

Yaygın eğitim, yaşa ve talebe göre toplumun her kesimine hizmet edebilir. Yaygın eğitimde belirli bir yaş sınırı olmadığından, tüm yaş grupları için eğitim faaliyetleri düzenlenebilir. Yaygın eğitimde, örgün eğitim ile kazanılan tüm bilgi ve becerilerin isteğe bağlı olarak kazanılması mümkündür. Yaygın eğitimde belirli bir yaş sınırı yoktur. Tüm yaş grupları için (çocuklar, gençler, yetişkinler vb.) yaygın eğitim faaliyetleri organize edilebilir.

Yaygın eğitimde eğitim zemini, bireyin istek ve ilgisi dikkate alınarak hazırlanır. Talep edilen konularda ihtiyaca yönelik kurslar açılır. Diğer bir deyişle yaygın eğitim, belirli bir konu, dal veya branşta, zamanında eğitim alma imkânı veya zamanı olmayanlara bu dersi dışarıdan alma imkânı veren eğitimidir. Bu eğitim sisteminin amacı, örgün eğitim sistemine hiç kayıt olmamış, herhangi bir eğitim düzeyinde veya örgün eğitim dışında olan vatandaşları yetiştirmek, algı ve değer yargılarını değiştirerek yeni, doğru davranışları kazanmaları için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır (Bozdemir, 2009: 17). Yaygın eğitim çoğunlukla örgün eğitim sisteminin dışındadır ve

isteğe bağılıdır. Gençlik kulüpleri, çalışma ortamları, spor organizasyonları ve gönüllü hizmetler gibi öğrenme alanlarını kapsar.

Ayçiçek (2012: 5) yaygın eğitimin sadece örgün eğitim veya hizmet içi eğitim almayan kişiler için değil, aynı zamanda hayat boyu bir ilkeyle ağırlıklı olarak mezun olan ancak kişisel gelişimini devam ettirmek ve gerekli disiplinlerde hak sahibi olmak isteyen bireyler için de uygun olduğunu belirtmektedir. Yaygın eğitim, bireylerin sosyal ve iş yaşamındaki ihtiyaç ve gereksinimlerine göre şekillenirken, günümüzde teknoloji olağanüstü bir hızla ilerleyerek bu alandaki eğitim ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Son zamanlarda internet günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş ve bu da bilişim alanında daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur.

Bilim ve teknoloji alanlarında oluşan gelişme ve değişim sürekli yeni gereksinimler yaratmaktadır. Bu süreçte yalnızca okul yıllarında edinilen bilgi ve beceriler çağın ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalabilir. Karataş'a (2013: 6-7) göre, hayat boyu öğrenme taleplerini karşılayan yaygın eğitime zorunlu bir ihtiyaç vardır. Yaygın eğitim kurumlarında bireylere sosyal yaşamda ortaya çıkabilecek pratik bilgileri içeren eğitimler, sanatla ilgili hobiler, bilgi ve mesleki beceriler konusunda eğitim verilmektedir. Bunlar genellikle;

- a) Okuma-yazma öğretmek ve eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamak,
- b) Çağımızın bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerine ayak uydurmalarını sağlayacak eğitim olanakları yaratmak,
- c) Ulusal kültürel değerlerimizi koruyan, geliştiren, destekleyen ve benimseyen eğitim sağlamak,
- d) Grup yaşamı, dayanışma, işbirliği ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıklarını kazanmak,
- e) Ekonomik gücü artırmak için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşam form ve yöntemlerini benimsemek,
- f) Boş zaman alışkanlıklarınızdan yararlanmak ve bunları iyi kullanmak,
- g) Kısa süreli ve ilerici eğitim uygulamaları ile ekonomimizin ve istihdam politikamızın gelişmesine paralel meslek edinmelerine imkân yaratmak,

h) Çeşitli mesleklerde çalışanlara hizmette ve mesleklerinde gelişim için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak.

Bu eğitimlerin yanı sıra ülkemizde güzel sanatlar alanında yaygın eğitim programları düzenlenmektedir. Güzel sanatlar eğitiminin bir dalı olan müzik eğitimi, mesleki müzik okullarında okumak isteyen ancak bu fırsatı bulamayan veya bir müzik aleti çalmak isteyen bireyler için yaygın eğitim kurumlarında oldukça talep edilmektedir. Ülkemizde verilen yaygın eğitim yurtdışı örnekleri ile de benzerlik göstermektedir. Karataş'a (2013: 6-7) göre, Lüksemburg aile ve entegrasyon bakanlığı, gayri resmi eğitimi gençlik tesisleri ve anaokulları gibi faaliyetlerin planlı bir şekilde takip edildiği kuruluşlar olarak tanımlar. Bu kurumlarda eğitim, merkezlerin eğitim yöntemleri ve faaliyetleri kullanılarak gerçekleştirilir. Yaygın eğitim, farklı bağlamlarda ve farklı faaliyet türlerinde gerçekleşebilir. Örgün ve yaygın eğitim, bir bütün olarak, hayat boyu öğrenme sürecini karşılıklı olarak güçlendirir ve destekler.

Yaygın eğitimin özellikleri;

- Yaparak öğrenme
- Odaklı öğrenme süreci
- Ortak olarak öğrenme
- Açıklık
- Öğrenci merkezliliği
- Katılım Yaygın eğitimin alanları ise,
- Hissiyat, sosyal ilişkiler
- Vücut farkındalığı, hareket, sağlık
- Cinsiyet duyarlılığı çalışması
- Dil, bağlantı, medya
- Yaratıcılık, kültür
- Çevre, teknoloji olarak belirtilmiştir.

2.2 Müzik Eğitimi

Müzik, çağlar boyunca insan ruhunu derinden etkileyen gücü nedeniyle insan hayatının her alanında yerini almıştır. Müzik eğitimi, asırlara yayılan ortak bir anlayış, vizyon ve sosyal yaşam duygusunun ürünü olan kültürün taşınmasından ve aktarılmasından sorumludur. Müzik, en genel tanımıyla, bir ses ve anlamlı titreşim biçimidir. Yani müzik, sesin ve sessizliğin belli bir zaman dilimi içinde ifade edildiği bir sanat biçimidir. Uçan'a (2018: 11) göre müzik, öğrencilerin bilişsel, duygusal ve psikomotor yönlerini beslemektedir. Müzik eğitimi, öncelikle bireyin belirli müziksel davranışları kazanmasına, müziksel davranışta değişiklik yaratmasına ve müziksel davranışını geliştirmesine katkıda bulunan bir süreçtir. Bu süreçte bireyin müziksel yaşamı ve buna bağlı olarak belirli amaçlarla düzenli, planlı ve sistematik bir yol izlenir. Bu şekilde belirli hedeflere ulaşılır. Müzik eğitimi yoluyla birey ve çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin sağlıklı, etkili ve daha verimli olması beklenir.

Müzik eğitiminin genel kapsamını davranışsal ve içeriksel olmak üzere iki açıdan ele alabiliriz.

“Davranışsal açıdan ele alındığında, müzik eğitimi, temelde şunları kapsar:

- a. Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi
- b. Şarkı söyleme eğitimi
- c. Çalgı çalma eğitimi
- d. Müzik dinleme eğitimi
- e. Müziksel yaratma eğitimi
- f. Müziksel bilgilenme eğitimi
- g. Müziksel beğeni geliştirme eğitimi
- h. Müziksel kişilik kazanma eğitimi
- i. Müziksel duyarlılığı artırma eğitimi
- j. Müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi
- k. Müzikten yararlanma eğitimi

İçeriksel olarak ele alındığında ise, müzik eğitimi, temelde şunları kapsar:

- a. Müziksel işitimi (kulak) eğitimi
- b. Ses eğitimi
- c. Çalgı eğitimi
- d. Müziksel devinim ve ritim (tartım) eğitimi
- e. Müzik bilgisi eğitimi
- f. Yaratıcılık eğitimi
- g. Beğeni eğitimi
- h. Müziksel kişilik eğitimi
- i. Müziksel duyarlılık eğitimi
- j. Müziksel iletişim ve etkileşim eğitimi
- k. Müziksel kullanım ve yararlanım eğitimi” (Uçan, 2018: 11-12).

Müzik eğitimi, müzikle uğraşan bireyler üzerinde duygu, fikir ve mesleki doyum açısından olumlu etkilere sahiptir. Tepeli’ye (2018:2) göre müzik eğitiminin bireye olumlu sosyal katkıları vardır. Bir birey çevresini olumlu etkilerken, çevresi ile sağlıklı bir şekilde iletişim ve etkileşim kurabilir. Bu açıdan müzik eğitiminin doğrudan bireyler üzerinde ve dolaylı olarak toplumun büyük bir kısmında olumlu etkileri vardır.

Uslu’ya (2009:812-813) göre; müzik, bireyleri olumlu ya da olumsuz etkilemenin yanı sıra toplumu etkileme gücüne ve niteliğine sahiptir. Bu nedenle müzik eğitimi için eğitim veren kurumları ve verilen eğitimin kalitesini araştırmak oldukça önemlidir.

2.3 Müzik Eğitiminin Üç Ana Türü

Uçan’a (2018:33) göre müzik eğitimi üç ana amaç için düzenlenmektedir. "Genel müzik eğitimi, özengen (amatör) müzik eğitimi ve mesleki (profesyonel) müzik eğitimi" olarak değerlendirilmektedir.

2.3.1 Genel Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi, iş, meslek, okul, bölüm ve program ayrımı yapılmaksızın her birey için ortak ve önemli bir genel müzik kültürü sağlamayı amaçlayan, her

seviyede ve her aşamada tüm bireyleri içeren bir müzik eğitimi türü olarak değerlendirilebilir. Genel müzik eğitimi, her yaştan, her seviyeden herkes için temelde gereklidir. Çünkü müzik herkesin yerine getirmesi gereken ortak bir kültür unsurudur. Genel müzik eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve orta öğretim okulları, liseler ve diğer özel okullarda bir program dâhilinde uygulanan ve haftanın belirli günlerinde normal eğitime katılan tüm öğrencilere sunulan bir eğitim olarak tanımlanabilir. Okul öncesi ve ilköğretimde genel müzik eğitimi; farklı müzik aletlerini öğrenme fırsatı sunara, bireye temel bir müzik kültürü aşılamaktadır. İlk yıllarda öğretilen çalışmalar ve aktiviteler oyuna bağlı olmakla birlikte, ilerleyen yıllarda yerlerini belirli aktivitelere ve davranış kalıplarına kaydırırlar. Uçan'a (2018:34) göre, ortaokul aşamasında genel müzik eğitimi psikomotor, duygusal ve bilişsel davranışlar arasında belirli bir denge kurulmasına dikkat edilirken, lise ve yükseköğretim kademelerinde daha çok bilişsel ve duyuşsal sistemi benimsediğini belirtmiştir. "Günümüz genel müzik eğitiminde, daha çok müziği bilgili, bilinçli, görgülü duyarlı bir anlayış ve yaklaşımla haz duyup zevk alarak kullanan ya da tüketen kitleler yetiştirmeye yönelik strateji uygulanır" (Uçan, 2018 s.34).

2.3.2 Özengen Müzik Eğitimi

Ürün'e (2015: 8) göre doğru müzik eğitimi; bireylerin yetenek, ilgi, istekleri doğrultusunda belirli bir zevk, doyum elde etmeyi ve düzeyini yükseltmeyi amaçlayan bir müzik eğitimi türüdür. Özengen müzik, amatör ruhu ve müzik eğitimine yaklaşımı nedeniyle oldukça ilginç bir eğlence ve hobi etkinliği olarak görülmektedir. Özengen müzik eğitimi, eğitimde her yaşta ve okul düzeyinde zorunlu değildir; aksine isteğe bağlı, aktif katılım için fırsat, olanaklara bağlı olup seçmelidir (Uçan, 2018: 35).

Özengen (amatör) müzik eğitimi, zevk ve doyum almak için gerekli müziksel davranışları öğrenmek isteyen bireylere kazandırmayı amaçlamaktadır. Herhangi bir düzeyde olabilir. Kişinin yetenekli değil, istekli olması önemlidir. "Genel müzik eğitimi alanlarındaki disiplinler anlayış, özengen müzik eğitiminde de kısmen yer almaktadır. Kendine has bir çalışma etiğine de sahip olduğu düşünülen bu alan, sanata hayatın içerisinde amatör bir ruhla yer vermenin önemini anlamak ve bunu faaliyete geçirmek için kullanılmaktadır" (Özdek, 2012:1094). Günümüzde enstrümanla öğrenme, özellikle ülkemizin büyük kentlerinde yaygın ve popüler hale gelmiştir. Bu konuya ilgi duyan pek çok kişi, enstrüman çalma talebi ile birçok resmi veya özel müzik eğitim merkezine

başvurarak kendilerine uygun bir enstrüman öğrenme sürecinde ilk adımı atmaktadır. Müziğe olan bu ilgi bazı durumlarda profesyonelliğe kadar uzanabilse de, bazı durumlarda imkanların kısıtlı olması nedeniyle kısa sürede bitmektedir. Örgün eğitim içinde, eğitsel kol çalışmaları ile seçmeli ses ve çalgı toplulukları ile bireysel ve toplu müzik kursları ile gerçekleşir. Yaygın eğitim çerçevesinden bakıldığında Uçan (2018:35), “Özel kurumlar tarafından düzenlenen kurs, konser, özel ders, festival ve yarışmaların, bireysel ve grup çalışmalarının öz bakım eğitimi için önemli bir yere sahip olduğunu belirtmektedir”.

Türkiye’de özengen müzik eğitimi veren kurumlar oldukça yaygındır. Bu kurumlarda, bireyler ihtiyaç duyduğu bilgiye ulaşabilmekte, kendini geliştirebilmekte ve müziğin birçok boyutunda deneyim kazanabilmektedir. Diğer bir avantajı ise eğitim almak ve kurs açmak isteyenlere gelir ve istihdam imkânı sağlamasıdır. Bu kapsamda kamu kurumlarına ait çok sayıda eğitim kursu bulunmaktadır <https://www.kursu.biz/halk-egitim-merkezi-kurslari/> (SGT:08.11.2020) Bu kurslar Halk Eğitim Merkezleri, Akşam Sanat Okulları ve Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilebilir.

2.3.3 Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, müziğin bütün alanlarını, branşını veya bu alanla alakalı olan işi meslek olarak seçmiş yetenekli bireyleri hedeflemektedir (Uçan, 2018 s. 36). Mesleki müzik eğitimi; ülkemizde, ses eğitimi, bestecilik eğitimi, repertuar eğitimi, müzik araştırmacılığı eğitimi, çalgı yapım/onarım eğitimi, askeri müzik/bando eğitimi ve dinsel müzik eğitimini kapsamaktadır. Cumhuriyet dönemiyle beraber bu gelişmelerden en önemlileri arasında sonrasında üniversitelere dâhil edilen profesyonel müzik eğitimi kurumlarının yapılandırılması ve şekillendirilmesi süreci yer almaktadır. Türkiye’deki mesleki müzik eğitimi kurumları; Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri (AGSL) içerisinde bulunan müzik eğitimi bölümleri, Güzel Sanatlar Fakültelerinin bünyesinde yer alan Müzik Bilimleri Bölümleri, Eğitim Fakültelerinin bünyesi içerisinde yer alan Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları, Konservatuvarlar, Milli Savunma Üniversitesi Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu olarak sıralanabilir.

2.4 Müzik Eğitiminin Boyutları

Bilen (1995: 14)’e göre müzik eğitiminin boyutları, beş alt başlıktan oluşmaktadır. Bunlar ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, müzik beğenisi eğitimi, yaratıcılık eğitimi ve çalgı çalma eğitimi olarak ele alınmaktadır.

Müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, bireyin bir enstrüman kullanması, bireylere sunması, insanların kendilerini tanımaları ve kendileriyle bütünleşmeleri için bir kaynak sağlaması, duygularını ifade etme ve sosyal olmaya yönlendirme fırsatı vermesi nedeniyle müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biridir. Bu açıdan müziksel yaratıcılık, müziksel yorumlama ve müzik performansının boyutlarını içeren çalgı eğitimi, müzik eğitiminde büyük önem taşımaktadır (Ceylan, 2010: 7). Tüm müzik eğitimi programlarında zorunlu olmamakla birlikte Türkiye’de çalgı eğitimi giderek yaygınlaşmaktadır. Çalgı eğitiminde bir öğrenciden beklenen etkin bir şekilde çalgıyı kullanabilmek ve bu beceriyi geliştirmektir. Öğrenciler çalgı eğitimi yoluyla bilgi, beceri ve yeteneklerini ortaya çıkarır. Bireylerin enstrümanları çalma talebinin yoğunluğu, müzik aletlerinin öğretilmesini içeren müzik derslerinin programlanmasında bir faktördür. Çalgı eğitiminin amaç ve hedefleri arasında, gerçekleştirilen faaliyetler ve kazanılacak davranışlar müzik eğitimi ile aynı açıda olmalı ve öğrenilen davranışlara dayalı performans sürekli olmalıdır. Bu nedenle çalgı eğitimi, müzik eğitimi hedeflerine ulaşmada en aktif faktördür (Yayla 2000: 3).

Ses, müziği ifade etmenin en basit yoludur. “İnsan sesinin, müzik yapmaya yarayan diğer araçlara oranla, daha doğal, daha pratik, daha ucuz, belli bir düzeye kadar eğitimin daha kolay olmasından kaynaklanmaktadır” (Bilen, 1995: 14). Güzel şarkı söylemenin temel davranışları olarak şarkıyı akıcı, anlaşılır ve doğru söylemek kişinin anadilinin gelişimini olumlu yönde etkileyebilir. Şarkı söyleme aktivitesi, öğrencilerin işitme becerilerini geliştirmelerine, notaları okumalarına ve temel müzik bilgilerini öğrenip uygulamalarına yardımcı olur. Ses eğitiminde söylenen şarkılarda bireyler birden fazla şarkıyı öğrenirken ve söylerken sesini kontrol etmeyi öğrenir. Derste bireysel olarak gerçekleştirilebilen ses eğitimi, grup halinde de gerçekleştirilebilir. Bireyler, grup ses egzersizlerinde sosyalleşir, grup içerisinde bir yer edinir ve güvenli bir kişilik geliştirir.

Müzikte öğrenirken, denerken ve belli bir seviyeye ilerlerken, müziği iyi dinleme becerisi anahtar unsurlardan biridir. Müziğin diğer bir boyutu olan işitme eğitimi, şarkı söyleme, çalma gibi etkinliklerin temelini oluşturmaktadır. Müzikal işitme eğitimi, melodiyi ve ritmi geliştiren, müziği tanıyan ve müziksel beğeniyi artıran öğeler içerir. Bunlardan biri olan ritim duygusu, çocukluktan itibaren kendini gösteren bir özelliktir. Bilen’e (1995:15) Başlangıç aşamasında ezgileri doğru ve temiz okuma

olarak ele aldığı ezgi eğitimi, gittikçe sesleri incelik kalınlıklarına göre ayırt edebilme, ezgisel işitme becerisinin beraberinde armonik işitme becerisine de temel sağladığını belirtmiştir. Müziksel işitme eğitimi, doğru yollarla, planlı ve programlı bir şekilde sunulduğunda, salt müzik yeteneğine sahip bireylerin müziksel işitme, okuma ve yazma becerilerinde gelişim beklenir.

Yaratıcılığı öğretmek, müzik eğitiminin bir başka önemli boyutudur. Yaratıcılık, gelişen çağımızda, fikirlerin ve kültürel değişikliklerin hızlı ilerlemesinde rol oynar. Her gün yeni bilgi, yeni konsept ve yeni müzik içeriğiyle uyandığımız hayatımızda, her bireyin özgün ve yaratıcı fikirlerinden doğan bir ürün elde ediyoruz. Genellikle bu, bireyin yaratıcılık arzusundan kaynaklanır. Yaratıcı müzik yeteneği çocukluk döneminde daha sık görülmektedir. Bir tartım kalıbına şarkı sözü yazmak, farklı müzik motiflerinde bir şarkı oluşturmak, bir şarkıya tartım eşliği oluşturma ve yeni müzik motifleri oluşturmak gibi çok sayıda etkinlik, yaratıcılığı öğretmek için temel etkinliklerden bazılarıdır. Müzik dersleri öncelikle şarkı söyleme ve enstrüman çalma gibi becerileri kazandırma hedefinde olsa da, yaratıcılık üzerine çalışmalar günümüzde yavaş yavaş yapılmaya başlanmıştır.

Müzik eğitiminin bir başka boyutu olan müzik beğenisi eğitimi ise gelişen ve değişen dünyamızın sunduğu yaşam tarzları aracılığıyla bireylerin farklı duygusal değişimlerini etkilemektedir. Buna göre bireylerin de müzik zevki etkilenir. Müzik beğenisinin müzik dersinde işlenen birçok dersle ilgisi vardır. Derste müzik dinlemek, müziğe olan ilgiyi, sevgiyi ve beğeniyi geliştirmek için kullanılan bir aktivitedir. Öğrenmeye çalıştıkları şarkının kökenini dinlemek, derste çocukları ilgilendiren farklı müzik konuları hakkında tartışmalar açmak ve onları imkânlar ve koşullar dâhilinde araştırmaya teşvik etmek, opera, bale ve müzik filmleri izlemek, müzik zevkini geliştirebilecek etkinlikler arasında yer almaktadır.

2.5 Müzik Eğitiminin Önemi

İnsan geçmişten geleceğe üç ana aşamada gelişir: yaşamsal psikolojik, sosyal ve kültürel, birbirini tamamlayan üç ana evrim geçirir. Bu faktörlerden en önemlisi biyopsikolojik gelişimdir. Kültürel gelişim psikolojik ve sosyal gelişime bağlı gerçekleşir. Yaşadığı gelişime bağlı olarak “psiko-sosyal ve kültürel bir varlık” olarak tanımlanan insan, canlılar arasındaki özel, üstün ve farklı yerini bu üçlü gelişime ve özellikle kültürel gelişime borçludur (Uçan, 1997: 7). Sanatın, aralarında müzik de

bulunan farklı dalları vardır. Müzik, hem psikolojik hem de fizyolojik etkilerle insan davranışında değişikliklere neden olabilir. Müzik, insanın duyu ve bilinçli davranışının merkezi olan beyni doğrudan etkiler. Ayrıca insan psikolojisinde de etkilidir. İnsanın iç dünyasını etkiler. Geçmişten günümüze hastalıkların tedavisinde dahi kullanılmıştır (Akkaş, 1993: 1).

Akkaş'a göre (1993: 2); müzik, toplumu oluşturan, toplumda dostluk kuran, toplumla sosyal ve kültürel bağlarından biri olan, kalkınma amacına ulaşmada etkin rol oynayan, milli eğitimin amaç ve ilkelerine ulaşmasına yardımcı olan bireylerde duyu, ideal ve ruh yaratır. Yani müzik, hem bireysel hem de toplumsal boyutları olan bir kavramdır. Bireysel gelişim ve bireysel sosyalleşme süreci için etkileri olan önemli bir bileşendir.

İnsan öğreten ve öğrenen bir varlıktır. İnsan eğitimi davranışa dayanır ve davranış temeli üzerine oturur. Eğitim, en geniş anlamıyla, kültürleşme ve bilinçli, amaçlı ve arzu edilen kültürlenme sürecidir. Müzik eşsiz bir kültürel bileşen veya kültür olduğu için, geniş anlamıyla müzik eğitimi, “bilinçli, amaçlı ve istendik bir müziksel kültürleşme sürecidir” (Uçan, 1997: 7). Uçan'a (1997: 7) göre müzik eğitimi, bireyin özel hayatı boyunca belirli müziksel davranışları kazanmasını veya bir bireyin müziksel davranışını (belirli bir şekilde) özel hayatı boyunca kasıtlı olarak değiştirmesini içerir. Bir bireyin müziksel davranışını kendi deneyimleriyle iyileştirmek (belirli bir şekilde) amaçlı bir süreçtir. Müzik kültürü ve müzik eğitimi, onu yaratan ve geliştiren insanlarla birlikte değişen, gelişen ve dönüştürücü bir özellik göstermektedir. Müzik, bireyi ve toplumu besleyen yaşamın ve kültürün ana damarlarından biridir. Müzik eğitimi bu bağlamı açan, genişleten, işleyen ve geliştiren bir süreçtir.

Çiçek (2000: 5) okuldaki müzik eğitimi; işitme, çalgı, güzellik bütünlük içinde yürütülür, ses eğitime dayalıdır ve temel amacı çocukların seslerini doğru kullanmalarını sağlamaktır. Bu amaçla her sınıf ve yaştaki çocuğun yaşına, yaşamına ve düzeyine uygun şarkıları doğru konuşma ve dilbilgisi içerisinde doğru ses ve ritimlerle söylemeyi amaçlamaktadır.

Elbette tüm eğitim alanlarında olduğu gibi müzik eğitimi süreci de çağın gereği olarak teknoloji ve benzeri kaynaklar ile zenginleşmektedir. Arapgirlioğlu (2003: 163), teknolojik uygulamaların doğru kullanılması ile müzik derslerinin öğrenciler için daha

ilgi çekici hale gelebileceğini, öğrencilerin özgüvenlerini kazanmalarına yardımcı olabileceğini, daha etkili ve verimli öğrenmenin sağlandığını ve öğrenciler arasında birlikte çalışma becerisinin arttığını, müziğin bilimsel ve sanatsal bir boyuttan anlaşılabilirliği ve öğrencilerin aktif katılımı müzik çalışmasından daha çok keyif aldığını ifade etmektedir.

Müzik eğitimi sadece sınıf ortamında kalacak bilgileri kapsamak yerine, öğrencinin yaşam boyu kullanabileceği unsurları da içermelidir. Bu aşamada Çiçek'in (2000: 9) belirttiği gibi müzik eğitimi; hem okul içinde hem de dışında çocuklar için kullanılabilir olmalı ve bu nedenle müzik derslerinde iş, oyun, doğa olayları vb. için kullanılan şarkılar bu süreçleri içermelidir. "Müzik işlevleri özünde estetik açıdan hoştur ve bireysel, sosyal, kültürel, ekonomik ve eğitici nitelikler taşır. İnsan yaşamındaki yeri ve işlevlerinin önemi nedeniyle müzik, insanlık tarihinin ilk çağlarından beri çok etkili bir eğitim aracı ve çok önemli bir eğitim alanı olmuştur" (Uçan, 1997: 7).

Müziğin çeşitli derslerin öğretim yöntemlerinde etkili bir araç olarak kullanılabilirliği bilinmektedir. Örneğin İngilizce dersinde veya matematik dersinde şarkılarla eğitimde dört sürecin öğretiminde farklı ritim ve melodilerin kullanıldığı söylenebilir. Farklı bilim dalları ile iç içe olan müzik eğitimi, matematiksel bilgileri içeren ve matematikten ayrılamayan bir bilim dalıdır. Müzik bilimi içeriğindeki bilgi ve yöntemlerin çoğu matematiksel bilgidir. Sosyal bir bilim olmasına rağmen içeriği itibarıyla dijital bir bilim olarak yorumlanabilir. Müziği seven çocuklar, insanları, toplumu, hayatı severler ve eşsiz manevi güç ve zenginlik kazanırlar. Eflatun'un da dediği gibi, estetik eğitim aynı zamanda ahlaki eğitimi de etkiler. W.Shakespeare'in "Venedik Taciri" adlı oyununda yer alan "Kendinde müzik olmayan, seslerin tatlı ahenginden heyecan duymayan insan, hinlik ve hırsızlık için yaratılmıştır. Onun ruhu geceden daha karanlık, tutkuları cehennemden daha karadır. Böyle bir insana güvenmeyiniz!" sözlerinden de yola çıkarak, insan ruhunu güzelliklerin yüceltebileceğini vurgulamak gerekir.

Shakspeare'in yaklaşık 300 yıl önce sanat eğitimi temelinde müziğin iç dünyasında yaşamayan bireylerin karakter gelişiminde eksiklikler olduğu varsayımından hareketle yaptığı bu yorum, günümüzde giderek daha fazla kabul görmektedir. Müzik, üç boyutta ele alınabilen eğitici işlevlere sahiptir. Bu işlevler şunlardır:

a) Müzik bir eğitim aracıdır: Eğitim alanında önem kazanan müzik eğitimi, müzik eğitimi kavram ve uygulamaları esas olarak müziğin etkili bir eğitim aracı olmasından kaynaklanmaktadır. Müziğin, çeşitli eğitim alanlarında ve seviyelerinde öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştıran veya geliştiren bir araç olduğu uzun zamandır bilinmektedir.

b) Müzik bir eğitim yoludur-yöntemdir: Eğitim alanında önemli yer tutan müzik yoluyla eğitim, müzik içinde eğitim, kavram ve uygulamaları esas olarak müzik endüstrisinin etkili bir eğitim yöntemi olmasından kaynaklanmaktadır. Müzik yapmanın öğrenme ve öğretmeyi sağlayan, kolaylaştıran ve pekiştiren bir yöntem olduğu uzun zamandır bilinmektedir.

c) Müzik bir eğitim alanıdır: Eğitim düzenleme ve etkinliklerinde, müzikte eğitim kavram ve uygulamalarında önemli bir yer tutan müzik eğitimi, esas olarak müziğin önemli bir eğitim alanı olmasından kaynaklanmaktadır (Uçan, 1997: 13-14).

Uçan'a (1997: 15-16) göre; müzik eğitimi; öğrencinin müzikal algılama yeteneğini farklılaştırıp şekillendirmeli; öğrenciyi, belirli bir koşullanma sonucu ortaya çıkan tek taraflı müzik besteleme, üretme ve dinleme alışkanlıklarından kurtarmalı; öğrenci, çeşitli ve çok yönlü zil özelliklerine, yapı taşlarına, organizasyonel formlara ve müzik alanlarına maruz kalmalıdır; öğrenciye müzikle ilişkilerinde daha yüksek düzeyde bir farkındalık ve eleştirel güç vermelidir; öğrencinin bir müzik aleti, disk / kaset, kitap veya müzik kaynağı seçmesine ve bir müzik parçasını veya aktivitesini eleştirmesine ve değerlendirmesine yardımcı olmak için bireysel müzik becerilerinin geliştirilmesi; öğrencinin çeşitli çalışma türlerine ve müzik etkinliklerine aktif katılımı sağlanmalıdır.

2.6 Türkiye’de Müzik Eğitiminin Tarihçesi

Türkiye’de müzik ve müzik öğretmenlerinin eğitimi Osmanlı dönemine dayanmaktadır. Bu dönemde askeri ve dini müzik eğitimi dışında geleneksel örgün eğitim kurumları olan sıbyan okullarında ve okulların bazı bölümlerinde uygulanan bazı programlar çerçevesinde ezan, Kur’an ve ilahiler sadece o dönemin İslami estetik anlayışına göre okunup söylendiği sırada; Enderun Okulları’nda uygulanan eğitim programlarında diğer derslerin yanı sıra, musiki dersi de bulunmakta ve bu ders, tüm öğrencilerin belirli programlarda musiki dersi almak zorunda olduğu, müziğe en çok ilgi

duyanlara ve yetenekli kişilere kapsamlı eğitimlerin verildiği "Meşkhane" adlı ayrı bir yerde gerçekleştirilmektedir; Eğitimde yenilenme sürecinden sonra oluşturulan yeni düzenlemeler çerçevesinde, 1869 yılında yürürlüğe giren eğitim sistemi Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'yle (Genel Eğitim Tüzüğü'yle) müzik derslerine, kız ortaokulları ile kız öğretmen okulları programları ve 1910'lu yıllarda ise erkek ortaokulları ile erkek öğretmen okullarında yer verilmiştir. Dersler Ayrıca 1870'lerden itibaren bazı ilköğretim okullarının ders dışı etkinliklerine müzik eğitimi uygulamalarının da dâhil edilmeye başlandığı bilinmektedir (Uçan, 2005: 212).

Cumhuriyet döneminde meydana gelen ıslahat hareketleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun sonraki dönemlerinde Batılılaşma çabalarının en yoğun anları olarak tanımlanabilir. Bu dönem, eğitim ihtiyaç ve arzularının arttığı, yenilik eğilimlerinin arttığı dönemdir. Bu ihtiyaç öylesine ani, yoğun ve evrensel ki, eğitilmiş ve aydınlanmış olanlara duyulan ihtiyaç, ötekileri alt etmiştir (Akdağ, 2008: 47). Cumhuriyet döneminde Osmanlı dönemindeki yenilikler doğrultusunda elde edilen sonuçlar ve deneyimlerden sonra Gökalp ve özellikle Mustafa Kemal Atatürk'ün görüş ve fikirlerine dayalı olarak müzik eğitimi gelişmiştir.

Atatürk'e göre Kültür, Türkiye Cumhuriyeti'nin temelidir. Kültür, yetiştiği yerin niteliğine bağlıdır. Burası milletin doğasıdır. Kültürün temel dayanağı olan bilim ve teknoloji hayatın en doğru yol göstericileridir ve sanat, millet hayatının temel taşlarından biridir. Demek ki, sanatsız bir milletin can damarı kesilmiştir. Türk milletinin tarihsel özelliği güzel sanatlar sevgisi ve onun içindeki ilerlemesidir. Sanat dalları arasında en ön planda ve en hızlı olması gereken müziktir çünkü milletlerin yeni değişiminde ölçüt müzikteki değişimi özümseyebilmesidir.

Uçan'a (1997:45) göre; Osmanlı müziği, Türkiye'deki büyük devrimi açıklayacak kadar güçlü değildir. Yeni müziğe ihtiyaç duyulmuştur. İhtiyacımız olan yeni müzik, özünü vatansever müziğimizin gerçek temeli olan popüler müziğimizden alan uyumlu müzik olacaktır. Bu nedenle, yüksek vatansever duygu, fikirleri ifade eden kaliteli söz ve ifadelerin toplanması ve bir an önce son müzik kurallarına göre davranılması gerekmektedir. Ancak Türk milli müziği bu şekilde yükselbilir ve dünya müziğinde yerini alabilir.

Bu görüşler doğrultusunda, Atatürk'ün doğrudan yönetiminde cumhuriyetin ilk on beş yılında (1923-1938) yapılan atılımlar (Akdağ, 2008):

“Türk müzik inkılâbı” olarak Makam-ı Hilâfet Mızıkasının İstanbul'dan başkent Ankara'ya getirilerek “Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti” adı altında yeni bir yapıya dönüştürülmesi (1924),

Ankara'da Musiki Muallim Mektebinin kurulup açılması (1924),

Tevhid-i Tedrisat Kanununun (Öğretimi Birleştirme Yasasının) yürürlüğe girmesiyle genel müzik eğitiminin lâik bir temele oturtulması (1924),

Müzik öğrenimi için Avrupa'ya yetenekli gençlerin gönderilmeye başlanması (1925),

Halk müziği ezgilerinin derlenmeye başlaması (1925) ve notaya alınan ezgilerin yayımına geçilmesi (1926),

Batı müziği bölümü eklenmiş olan İstanbul'daki Darülelhan' ın konservatuvara dönüştürülmesi (1926),

İstanbul Belediye Konservatuarı'nda geleneksel Türk Sanat Müziği eserlerinin saptanmasıyla görevli “Tesbit ve Tasnif Heyeti” nin kurulması (1926) ve bu eserleri seslendirmek için Konservatuarda “İcra Heyeti” nin oluşturulması (1927),

Avrupa'daki müzik öğrenimini tamamlayarak yurda dönen gençlerin Musiki Muallim Mektebinde görevlendirilmesi (1927-1930), çoksesli müziğe temel olmak üzere müzik teorisi kitaplarının yayımlanmaya başlaması (1928), halkevlerinin kurulması ve halkla bütünleşmek üzere etkinliklerin başlaması (1932),

İlk Türk operası kabul edilen “Öz Soy“un Adnan Saygun tarafından bestelenip sahnelenmesi (1934),

Millî Musiki ve Temsil Akademisi Kanunu'nun çıkarılması (1934),

Müzik alanını da kapsayan Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünün kurulması (1935),

Avrupa'dan ünlü müzik uzmanlarının davet edilerek görevlendirilmesi (1934-1935-1936),

Ankara Devlet Konservatuvarı'nın kurulması ve öğretime başlaması (1936),

Musiki Muallim Mektebinin Gazi Terbiye Enstitüsüne aktararak bağlanması (1937- 1938),

Türkiye'de bilimsel yöntemle geniş kapsamlı halk ezgileri derleme çalışmalarının başlaması (1937),

Türkiye'nin ilk büyük halk müziği arşivi olarak Ankara Devlet Konservatuvarı'nda "Türk Halk Ezgileri Arşivi"nin kurulması (1937),

Ankara'da "Askerî Mızıkâ Okulu'nun kurularak öğretime başlamasıdır (1938).

Cumhuriyet dönemi sonrası Gazi Eğitim Enstitüsü'nden sonra sırasıyla İstanbul-Atatürk (1968), İzmir-Buca (1973) ve Nazilli (1977) Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümleri açılmıştır.

1978-82 yılları arasında Gazi, İstanbul-Atatürk, İzmir- Buca ve Bursa Yüksek Öğretmen Okulları Müzik Bölümleri açılmıştır(Uçan, 2005).

2.7 İlgili Çalışmalar

Alan yazında yapılan tarama sonucu, ülkemizde müzik eğitimi veren kurumlarda yürütülen bazı araştırmalara rastlanmıştır.

İmİK ve Dönmez (2017); "Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Türk Müziği İlgisi: Malatya Örneği" adlı çalışmada; Malatya Büyükşehir, Battalgazi ve Yeşilyurt Belediyeleri bünyesinde faaliyet yürüten sanat merkezleri ile merkez ilçelerde bulunan çeşitli cemiyet, dernek ve özel kurs merkezlerini incelemiştir. Araştırmanın dikkat çeken sonuçlarından bazıları; özengen müzik eğitimi kurumlarında Türk müziğine yönelik olumlu yönde belirgin bir talep olduğu, hemen her sanat merkezinde mutlaka Türk müziği alanında çalgı ve ses eğitimi derslerine rastlandığı, özellikle bağlamanın diğer çalgılara göre daha yoğun talep gördüğü, Türk müziğine yaş ve cinsiyet ayrımı yapılmaksızın toplumun her tabakasından ilgi gösterildiği şeklindedir.

Miray (2019) Yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören kursiyerlerin müzik eğitimi kurslarına yönelik görüşlerinin incelenmesi (Bursa ili örneği) adlı çalışmasında; müzik kurslarına katılan kursiyerlerin kurum, müzik kursu ve müzik öğretmeni hakkındaki görüşlerini belirleyerek mevcut durumun olumlu ve olumsuz yönlerini tespit etmek ve öneriler sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma sonuca bakıldığında Halk eğitim merkezlerinin; kurum tanıtımlarını yeterli seviyede yaptığı, fiziksel bazı yetersizliklerinin olduğu (müzik dersliği, asansör, kafe/kantin), en fazla müzik kursunun 2017 yılında açıldığı (219 kurs), en fazla kursiyerin yine 2017 yılında (3940 kursiyer) müzik eğitimi aldığı tespit edilmiş eksikliklerle alakalı önerilerde bulunulmuştur. Müzik eğitimi alan kursiyerlerin; erkek kursiyerlerin kadınlardan fazla olduğu, 35-49 yaş arası kursiyerlerin çoğunlukta olduğu, kurslara başvuru formu ile başvurdukları, müzik kursunu arkadaş/tanındık vasıtasıyla öğrendikleri, müzik kursunu ücretsiz ve eğitimci kalitesinin iyi olmasından dolayı tercih ettikleri, müzik kurslarına hobi amaçlı ve kendilerini geliştirmek için katıldıkları, kurumun fiziksel yapısını ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamada yeterli buldukları, müzik kursunu kişisel beklentilerini karşılamada yeterli buldukları, müzik eğitimcisinin dersi öğretme becerilerini çok yeterli buldukları gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Tepeli ve Yüksel (2020) Ankara'daki Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelediği çalışmasında; özengen müzik eğitimi veren kurumların mevcut durumunu çeşitli değişkenler açısından araştırmıştır. Sonuçlara bakıldığında kurumlarının büyük bir oranının 2008-2013 yılları arasında faaliyete geçtiği ve kurumların büyük çoğunluğunun 6-13 yaş grubundaki çocuklara yönelik eğitimler verdiği belirlenmiştir. Ankara ili özengen müzik veren okulların çalıştırdıkları öğretmen sayısının 2 ile 18 arasında değiştiği görülmüş olup ağırlıklı olarak bu sayının 3 ile 5 arasında değiştiği görülmüştür. Kurumların çalgı eğitimi verilme durumuna göre dağılımında %90'ına yakınında çalgı eğitimi verildiği ve bu eğitimlerde en çok; piyano, keman, gitar eğitimlerinin verildiği bu çalgıların dışında flüt, viyolonsel, bateri, bağlama eğitimlerinin verildiği görülmüştür. Müzik türüne göre dağılım incelendiğinde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği popüler müzik ve klasik batı müziği ve jazz müziği türlerinde olmak üzere zengin bir çeşitliliğe sahip olduğu görülmüştür. Özengen müzik eğitimi veren okullarda, müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin düşük düzeyde verildiği ve müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimlerine katılım düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Özengen müzik eğitimi

veren kurumlarda ses eğitiminin orta düzeyde verildiği incelenmiş olup, bununla birlikte bu kurumlarda özellikle koro eğitiminin çok düşük düzeyde verildiği incelenmiştir. Ankara ilinde bulunan milli eğitime bağlı özengen müzik eğitim kurumlarına gösterilen talep durumuna yüksek ve olumlu düzeyde olduğu görülmüştür. Yapılan faaliyetler açısından özengen müzik eğitimi veren kurumların etkinlikleri incelendiğinde büyük oranda halka açık konserler düzenlendiği ve bu uygulamaya halkın katılımının çok yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Özengen müzik eğitim kurumlarının teoride ve uygulamada birçok sorunla karşılaştığı görülmüştür. Bu sorunlar müfredatın yetersizliği ve eski olması, müfredatı izlemede ve uygulamada yetersizliklerin olması, araç-gereç ve zaman konusundaki sorunlar olarak sıralanmıştır.

Turan ve Yüksel (2018) Kahramanmaraş İlinde Bulunan Müzik Eğitimi Kurumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelediği çalışmada ise; kurum türü, kurum faaliyet yılı, verilen müzik eğitimi türü, kurumların ücretli olma durumu, bağlı oldukları yerler, eğitim verdikleri yaş grubu, öğretmen sayıları, enstrüman eğitimi verilme durumu, eğitimi verilen enstrümanlar, en çok talep gören enstrümanlar, eğitim imkânı bulunan müzik türleri, en çok talep gören müzik türleri, bireysel ses eğitimi verilme durumu, koro eğitimi verilme durumu, eğitimi verilen koro türü, kurumlara olan talep düzeyi, kurumların konser ve etkinlik düzenleme durumu, düzenlenen konser ve etkinliklere dinleyici katılımı ve kurumların Kahramanmaraş ilindeki konumları gibi değişkenler görüşme yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

BÖLÜM 3

3 YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın genel problemine yanıt bulmak için izlenen yol, açıklanmaya, araştırma modeli, evren örneklem, verilerin toplanması, verilerin analizi alt başlıklarında tanımlanmaya çalışılmıştır.

3.1 Araştırma Modeli

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu çalışmada Betimsel Tarama Modeli kullanılmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte veya hala var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır.” (Karasar, 1999:77).

3.2 Evren ve Örneklem

Evren, araştırma sonuçlarının genellemek istediği öğeler bütünüdür. Bu bütün, ortak özellikleri olan canlı veya cansız her türlü öğeyi içerebilir. “Her araştırmanın kendine özgü bir evren kümesi vardır, bu evren araştırmanın problemine, amacına, hipotezlerine, sınırlılıklarına, yöntemine vb. göre belirlenir” (Kıncal, 2014:106).

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu çalışma, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan kurumlardan oluşmaktadır. Ön araştırma sonucu MEB’den elde edilen verilere göre Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde müzik eğitimi verme yetkisine sahip 30 kurum bulunmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen kurum sayısı 29 olduğundan evrenin tamamına ulaşıldığı söylenebilir. Milli Eğitim Bakanlığı’ndan gerekli izinler (EK 1), araştırma öncesi alınmış olsa da gönüllü katılım göstermeyen 1 kurum ile görüşme yapılamamıştır.

3.3 Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veriler nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan milli eğitime bağlı müzik okulları hakkında bilgi toplamak için benzer araştırmalardan da yararlanılarak araştırmacı tarafından yeni

bir görüşme formu yapılandırılmış, oluşturulan form, uzman görüşleri doğrultusunda son haline getirilmiştir. Görüşme formunda (EK 2) 18 soru bulunmaktadır ve bazı sorular, öncül soruya evet cevabını veren kurumlarca cevaplanmıştır.

3.4 Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlardan elde edilen görüşme verileri, araştırılan değişkenlere göre listelenerek, yüzde-frekans dağılımları ile betimlenmiştir. Görüşme formunun 18. sorusu açık uçludur ve elde edilen, cevapların analizinde “içerik analizi” tekniğinden yararlanılmıştır. İçerik analizi, elde edilen verilerin derinlemesine analizinin yapılarak kavramsallaştırılması, mantıklı bir şekilde düzenlenmesi ve veriyi açıklayan temalara ulaşılması sürecidir. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir” (Yıldırım ve Şimşek 2006: 227).

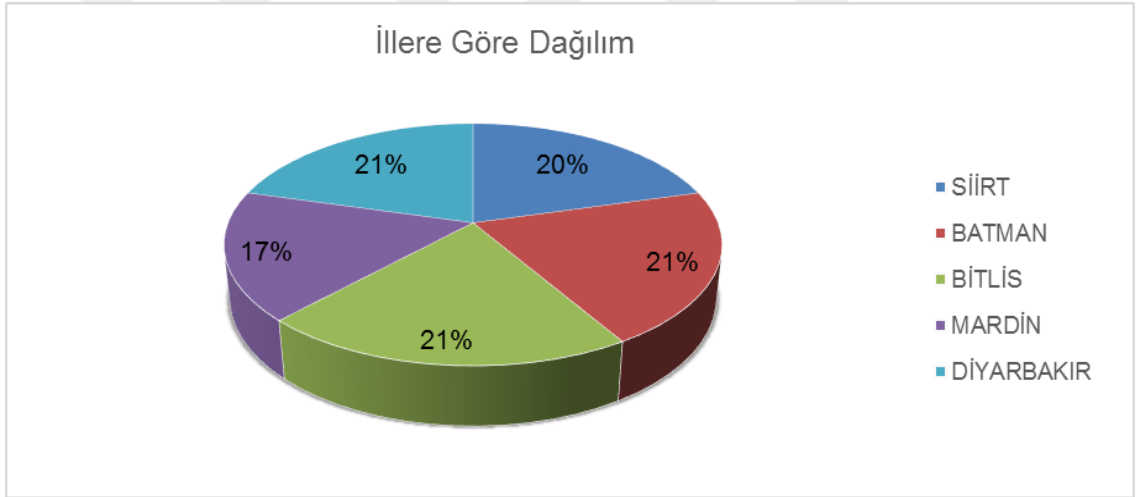
BÖLÜM 4

4 BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlardan elde edilen veriler alt problemlere göre düzenlenmiş, tablo ve şekiller ile gösterilmiştir.

4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu alt probleminde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların **illere göre dağılımı, kurum türü ve faaliyet geçme yıllarının** ne şekilde olduğu sorulmaktadır. Bulgular aşağıdaki gibidir.

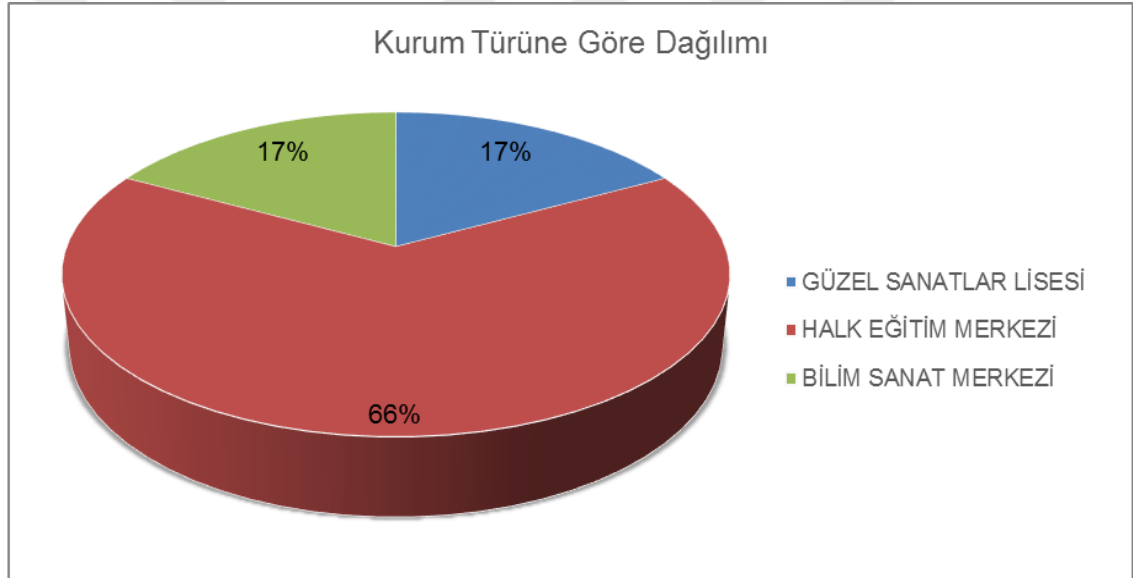

Şekil 4.1 Müzik Eğitimi Veren Kurumların İllere Göre Dağılımı

Tablo 4.1 Müzik Eğitimi Veren Kurumların İllere Göre Dağılımı

İLLER	f	%
SIİRT	6	20.69
BATMAN	6	20.69
BİTLİS	6	20.69
DİYARBAKIR	6	20.69
MARDİN	5	17.24
TOPLAM	29	100

Tablo 4.1 ve şekil 4.1’de, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan ve araştırmaya dâhil edilen Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı müzik eğitimi veren kurumların illere göre dağılımına bakıldığında kurumların %20,69’unun Siirt, %20,69’unun Batman, %20,69’unun Bitlis, %17,24’ünün Mardin ve %20,69’unun ise Diyarbakır’da olduğu görülmektedir. Bu kurumların illere dağılımına bakıldığında il dağılımının Siirt, Batman, Bitlis, Diyarbakır illerinde eşit olduğu Mardin’de ise yakın bir sayıya ulaşılmıştır. Kurum sayısının illerde eşit olması, farklı illerde yaşayan nüfusun bu kurumlara erişim bakımından eşit imkânlar olduğunu düşündürmüştür. Ancak bu kurumların sayısal eşitliği kurumların yeterli olup olmadığı hakkında fikir yürütmek için yeterli değildir. İl bazında elde edilen bu bulgu illerin nüfus yoğunluğuna göre değerlendirildiğinde daha net bir değerlendirme yapılabilir.

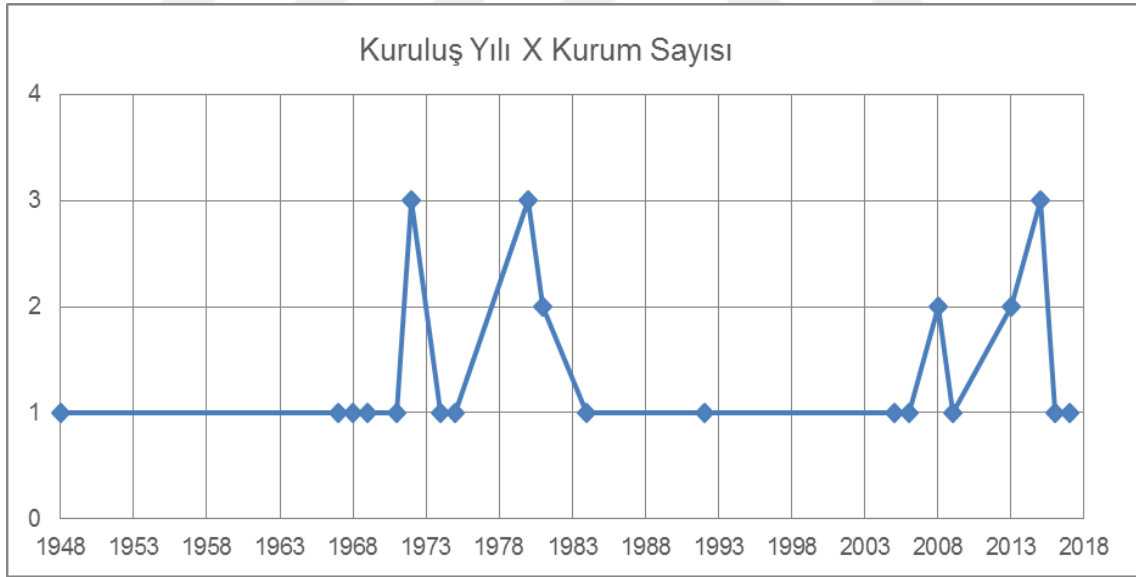

Şekil 4.2 Müzik Eğitimi Veren Kurumların Kurum Türüne Göre Dağılımı

Tablo 4.2 Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde Bulunan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Müzik Eğitimi Veren Kurumların Kurum Türüne Göre Dağılımı

KURUM TÜRÜ	f	%
Halk Eğitim Merkezi	19	65.52
Güzel Sanatlar Lisesi	5	17.24
Bilim Sanat Merkezi	5	17.24
TOPLAM	29	100

Tablo 4.2 ve şekil 4.2 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların, kurum türlerinin, %65,52’sinin Halk Eğitim Merkezi, %17,24’ünün Güzel Sanatlar Lisesi ve Bilim Sanat Merkezi olduğu görülmektedir. Bu kurumlar arasında en yüksek oranda Halk Eğitim Merkezleri’nin bulunduğu dikkat çekmektedir. Bilindiği üzere Halk Eğitim Merkezleri yaygın eğitim kurumları arasında yer alan her yaştan, toplumun her kesiminin isteğe bağlı eğitim alabileceği kurumlardır. Bölgesel olarak değerlendirildiğinde yöre toplumunun müzik eğitimi alabileceği kurum sayısının diğer kurumlara oranla yüksek çıkması sevindirici bir sonuçtur. Diğer bir bulgu ise MEB’e bağlı bir mesleki müzik eğitimi kurumu olan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’nin araştırmaya dâhil edilen tüm illerde mevcut olmasıdır. Bu kurumlar ülkemizin lisans düzeyi sanat eğitimi kurumlarına, mesleki bir alt yapı sağlamaktadır ve bu nedenle değerli kurumlardır. Bu noktada bölgede yaşayan, müziğe yetenekli gençlerin, mesleki müzik eğitimine adım atabilecekleri kurumların varlığı, hem devlete bağlı kurumlar olarak ailelere maddi açıdan bir avantaj, hem de mesleki yönden yetenekli ve istekli gençlere bir seçenek olarak düşünülebilir.

Şekil 4.3 Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı

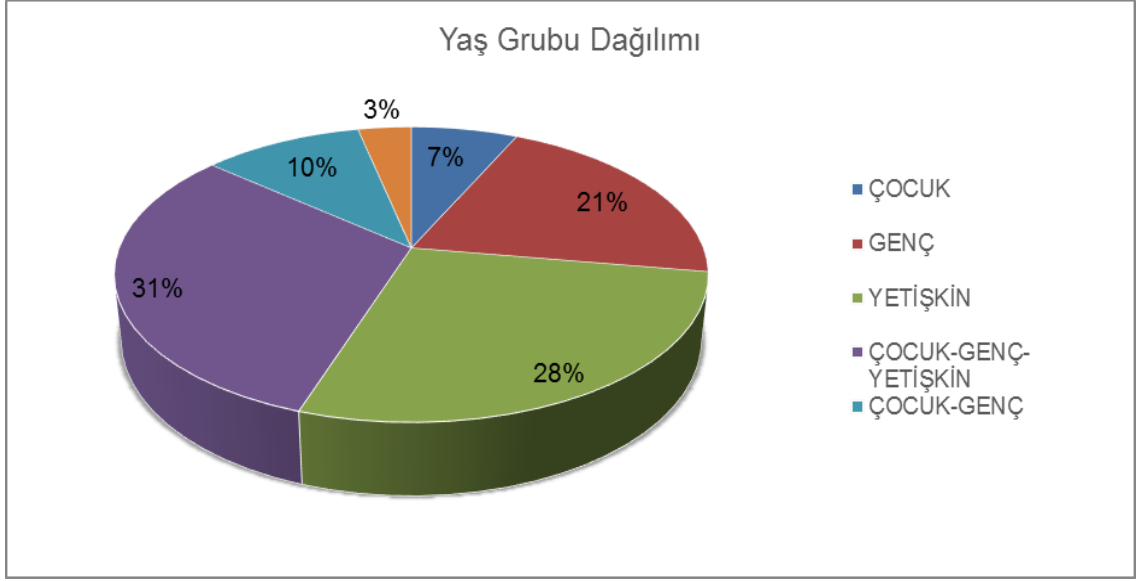
Tablo 4.3 Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı

YILLAR	f	%
1972	3	10.34
1980	3	10.34
2015	3	10.34
1981	2	6.90
2008	2	6.89
2013	2	6.89
1948	1	3.45
1967	1	3.45
1968	1	3.45
1969	1	3.45
1971	1	3.45
1974	1	3.45
1975	1	3.45
1984	1	3.45
1992	1	3.45
2005	1	3.45
2006	1	3.45
2009	1	3.45
2016	1	3.45
2017	1	3.45
TOPLAM	29	100

Tablo 4.3 ve şekil 4.3 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların faaliyete geçme yılının 1948 ile 2017 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen kurumların büyük bir oranının 1972-1980-2015 (%10,34), 1981-2008-2013 (%6,89) yıllarında faaliyete geçtiği belirlenmiştir. 2017’den günümüze geçen 4 yıllık sürede yeni bir kurumun faaliyete geçmediği de görülmektedir.

4.2 İkinci Alt Problem İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt probleminde; kurumlarda eğitim alan öğrencilerin **yaş grupları** ve **öğretmen sayılarının** ne şekilde olduğu sorulmaktadır. Bulgular aşağıda gösterilmektedir.

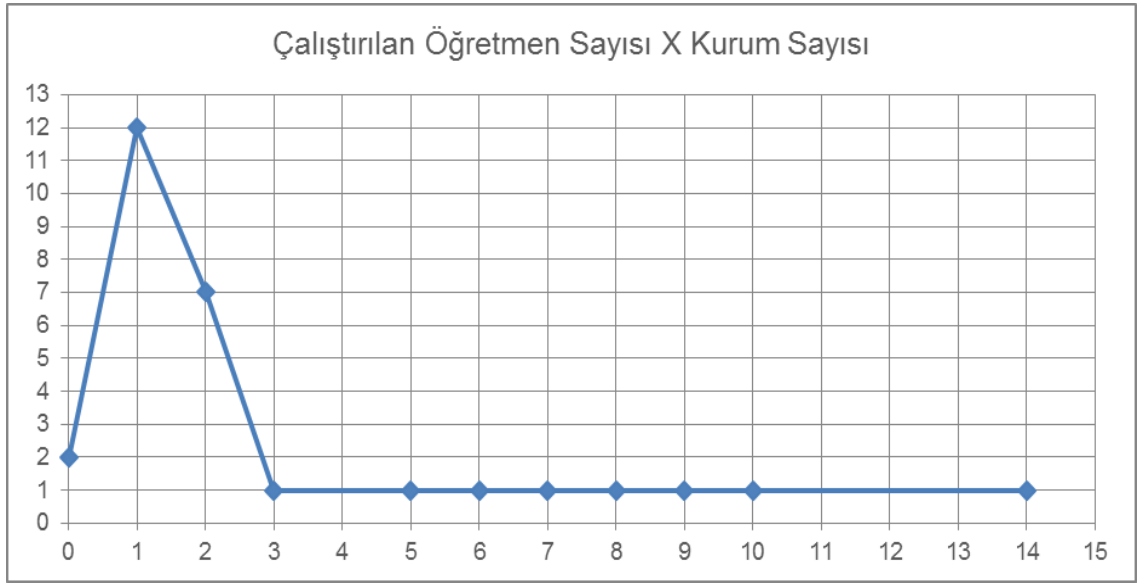

Şekil 4.4 Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Tablo 4.4 Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

YAŞ GRUBU	f	%
ÇOCUK-GENÇ-YETİŞKİN	9	31.03
YETİŞKİN (19 ve üzeri)	8	27.59
GENÇ (15-18)	6	20.69
ÇOCUK-GENÇ	3	10.34
ÇOCUK (6-14)	2	6.90
GENÇ-YETİŞKİN	1	3.45
TOPLAM	29	100

Tablo 4.4 ve şekil 4.4 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik okullarının %6,90'ının çocuk, %20,69'unun genç, %27,59'unun yetişkin, %31,0'ının çocuk-genç-yetişkin, %10,3'ünün çocuk-genç ve %3,45'inin ise genç-yetişkin yaş grubuna yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bu kurumların büyük bir kısmının çocuk-genç-yetişkin üç yaş grubuna da hizmet verebilen kurumlar olduğu belirlenmiştir.

Şekil 4.5 Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı

Tablo 4.5 Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı

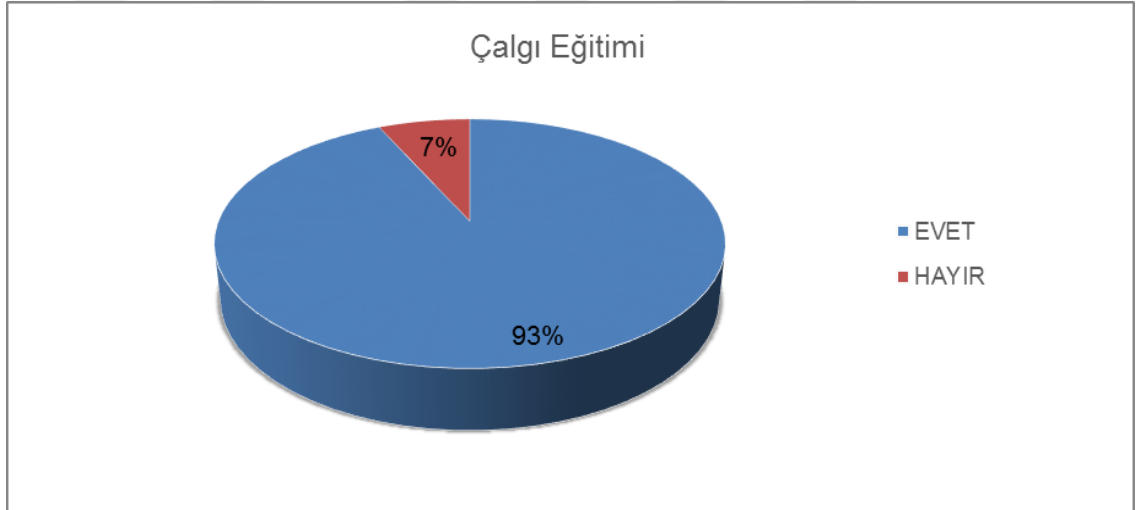
KURUM	f	%
1 Öğretmen Çalıştıran	12	44.45
2 Öğretmen Çalıştıran	7	25.95
Öğretmeni olmayan	2	6.90
3 Öğretmen Çalıştıran	1	3.70
5 Öğretmen Çalıştıran	1	3.70
6 Öğretmen Çalıştıran	1	3.70
7 Öğretmen Çalıştıran	1	3.70
8 Öğretmen Çalıştıran	1	3.70
9 Öğretmen Çalıştıran	1	3.70
10 Öğretmen Çalıştıran	1	3.70
14 Öğretmen Çalıştıran	1	3.70
TOPLAM	29	100

Tablo 4.5 şekil 4.5'e bakıldığında, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların çalıştırdığı öğretmen sayılarının 1 ile 14 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. MEB'e bağlı müzik okullarının büyük bir oranın 1 öğretmen çalıştıran (%44,45), 2 öğretmen çalıştıran (%25,95) olarak belirlenmiştir. Ayrıca 2 kurumda öğretmen bulunmamaktadır. 1 ve 2 öğretmen çalıştıran kurumların oranının yüksek olması bu kurumlarda kadro yetersizliğini işaret etmektedir. Mevcut öğretmen sayısının talep edilen çalgı, eğitimi, ses eğitimi, solfej ve teori eğitimi

gibi temel müzik boyutlarındaki ihtiyaı karşılaması mümkün değildir. Ayrıca algı eğitimi kendi içerisinde çok çeşitliliğe sahip bir müzik eğitimi boyutudur. Her müzik ğretmeni her çalgıyı öğretmez, sağlıklı bilgi aktarımı, ancak uzmanlaştığı çalgı alanıyla ilgili olursa kabul edilebilir.. Bu sebeple ilgili kurumların kadro ihtiyaı, müzik eğitimi alanının teorik, uygulamalı ve çok boyutlu yapısına göre şenlendirilebilir ise istendik bir sonuç alınabilir.

4.3. nc Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın nc alt probleminde; Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi boyutuna ilişkin durum sorulmakta, kurumlarda çalgı eğitimi verilme durumu ve eğitimi verilen çalgıların ne olduğuna ilişkin bulgular paylaşılmaktadır.

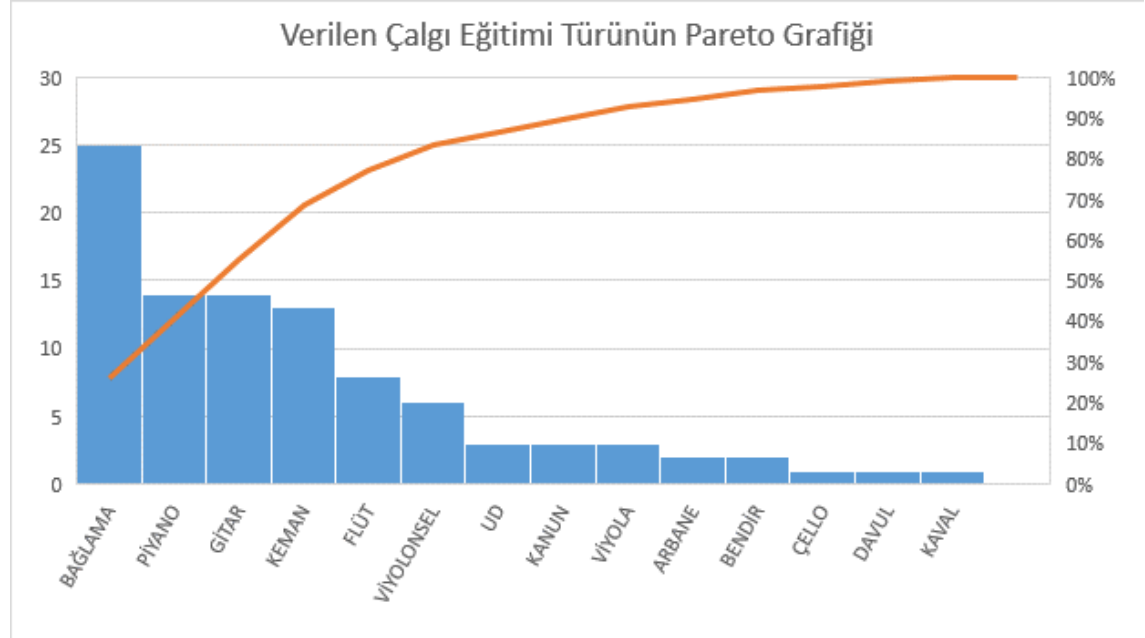
şekil 4.6 Kurumların algı Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4.6 Kurumların algı Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

ÇALGI EğİTİMİ VERİLME DURUMU	f	%
EVET	27	93.10
HAYIR	2	6.90
TOPLAM	29	100

Tablo 4.6 ve şekil 4.6 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik okullarının %93.10’unda çalgı

eğitiminin verildiği %6.90'inde çalgı eğitiminin verilmediği anlaşılmaktadır. Müzik eğitiminin en yaygın boyutlarından biri olan çalgı eğitiminin, bölgesel olarak yüksek oranda faaliyette olması müzik eğitimi açısından iyi bir sonuçtur. Ancak verilen eğitimin niteliği de çalgı eğitimi veren kurumların sayısı kadar önemlidir.

Şekil 4.7 Eğitimi Verilen Çalgıların Pareto Grafiği

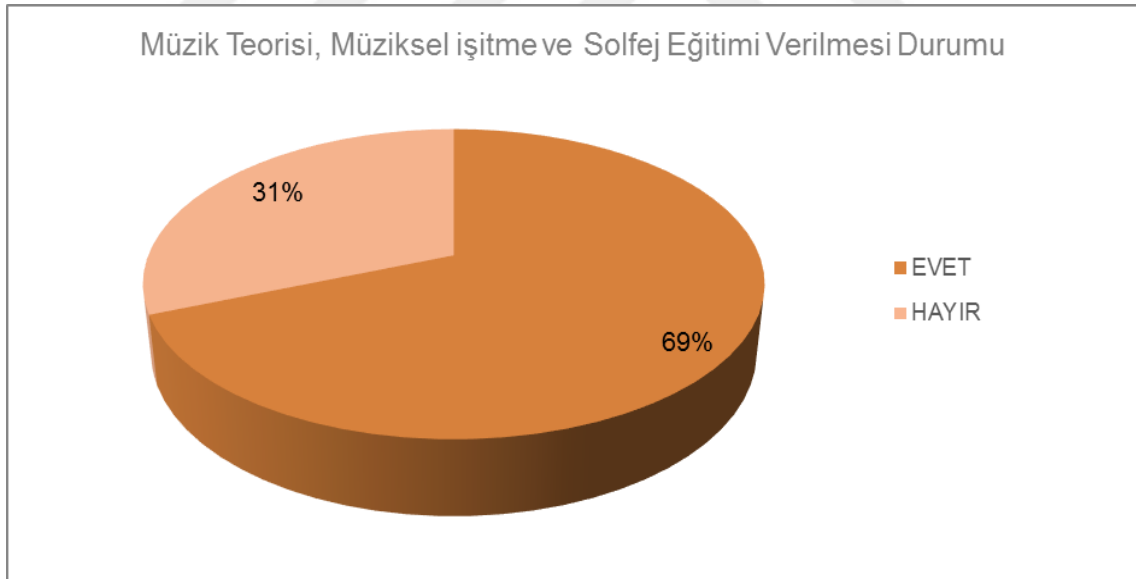
Tablo 4.7 Eğitimi Verilen Çalgıların Dağılımı

ÇALGILAR	f	%
BAĞLAMA	25	92.59
PİYANO	14	51.85
GİTAR	14	51.85
KEMAN	13	48.14
FLÜT	8	29.62
VİYOLONSEL	7	24,13
UD	3	11.11
KANUN	3	11.11
VİYOLA	3	11.11
BENDİR	2	7.40
ARBANE	2	7.40
KAVAL	1	3.70
DAVUL	1	3.70

Tablo 4.7 ve şekil 4.7 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların sırası ile çalgı eğitimi olarak en çok; bağlama (%92,62), piyano (%51,85), gitar (%51,85), keman (%48,14), flüt (%29,62), viyolonsel (%24,13), viyola, ud, kanun, (%11,11), arbane, bendir (%7,40), kaval ve davul (% 3,70) eğitimi verildiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen kurumlarda özellikle bağlama, piyano, gitar ve keman eğitiminin ön planda olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın kültürel dokusu ile birlikte değerlendirildiğinde bağlamanın geleneksel bir halk müziği sazı olarak en üst sırada yer alması şaşırtıcı değildir. Bulgular çalgı çeşitliliği bakımından değerlendirildiğinde ise, eğitimi verilen çalgıların yeterince çeşitlilik gösterdiği söylenebilir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt probleminde ise Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi boyutundaki durum sorulmakta, **eğitim verilme durumu** ve **eğitime talep düzeyine** ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

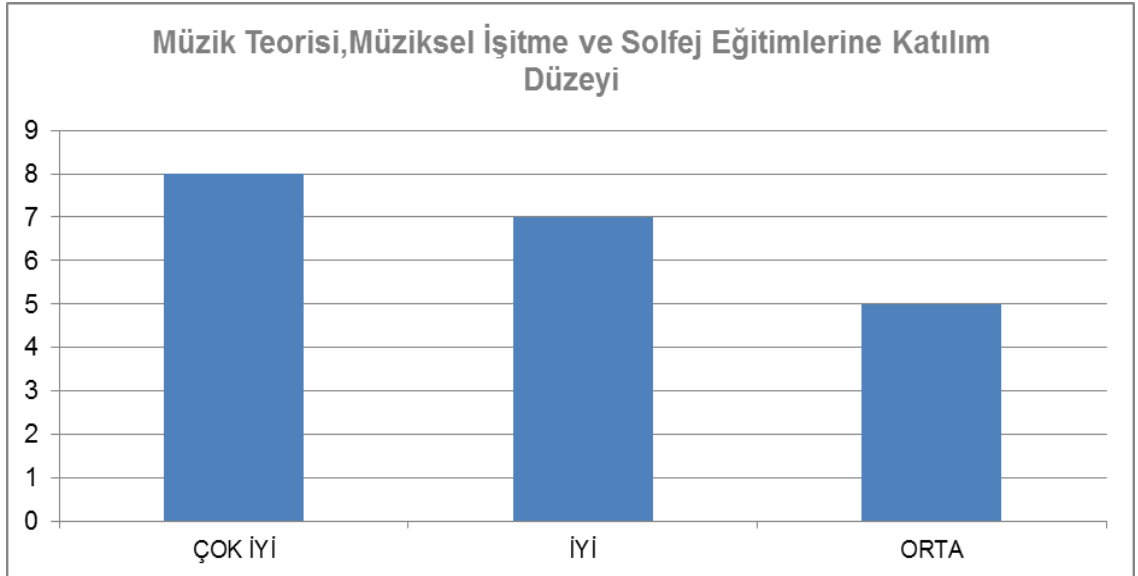

Şekil 4.8 Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4.8 Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
EVET	20	68.97
HAYIR	9	31.03
TOPLAM	29	100

Tablo 4.8 ve şekil 4.8 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’na bağlı müzik eğitimi veren kurumların %68.97’sinde müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin verildiği, %31.03’ünde ise müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin verilmediği anlaşılmaktadır. Müzik eğitiminin hangi boyutu olursa olsun temel düzeyde müziksel teorik bilginin gerekliliği olduğu, bu eğitimin müziğin diğer boyutlarından ayrı düşünülemeyeceği bilinmektedir. Bu noktada bir müzik eğitimi kurumu faaliyete geçtiğinde müzik eğitiminin bu boyutunda başlatılması gereken aktif sürecin, katılımcıların diğer boyutlardaki eğitimine paralel bir şekilde yürütülmesi beklenmektedir. Araştırma bulgularına göre incelenen 9 kurumda bu anlamda halen ihtiyaç olduğu söylenebilir. Diğer yandan yüksek oranda (%68,97) bu eğitimin ilgililerine sunulabiliyor olması olumlu bir sonuçtur.

Şekil 4.9 Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme Ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı

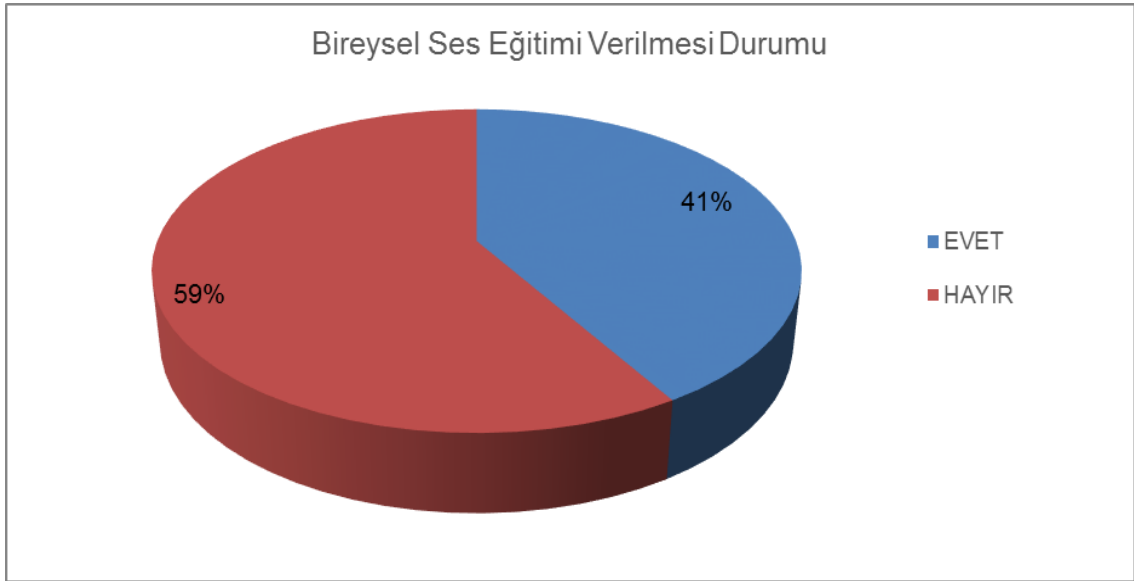
Tablo 4.9 Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme Ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı

KATILIM DÜZEYİ	f	%
ÇOK İYİ	8	40
İYİ	7	35
ORTA	5	25
TOPLAM	20	100

Tablo 4.9 ve şekil 4.9 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi verenlerinin; %40’ında katılım düzeyi çok iyi, %35’inde iyi, %25’inde ise orta düzeyde katılım olduğu anlaşılmaktadır. Bu kurumların büyük bir kısmında müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimlerine katılım düzeyinin, iyi düzeylerde olduğu görülmektedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu alt problemde; Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda bireysel ses eğitimi ve koro eğitimi boyutlarına ilişkin durum sorulmakta, **ses eğitimi verilme durumu, koro eğitimi verilme durumu**, koro eğitiminde **koro türünün** ne olduğuna ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

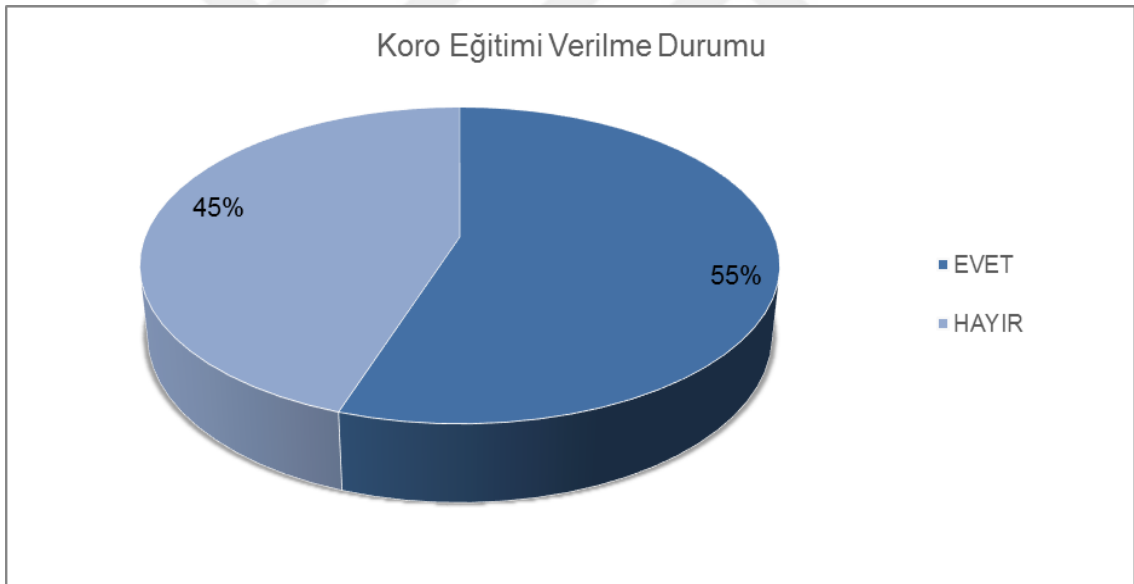

Şekil 4.10 Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4.10 Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

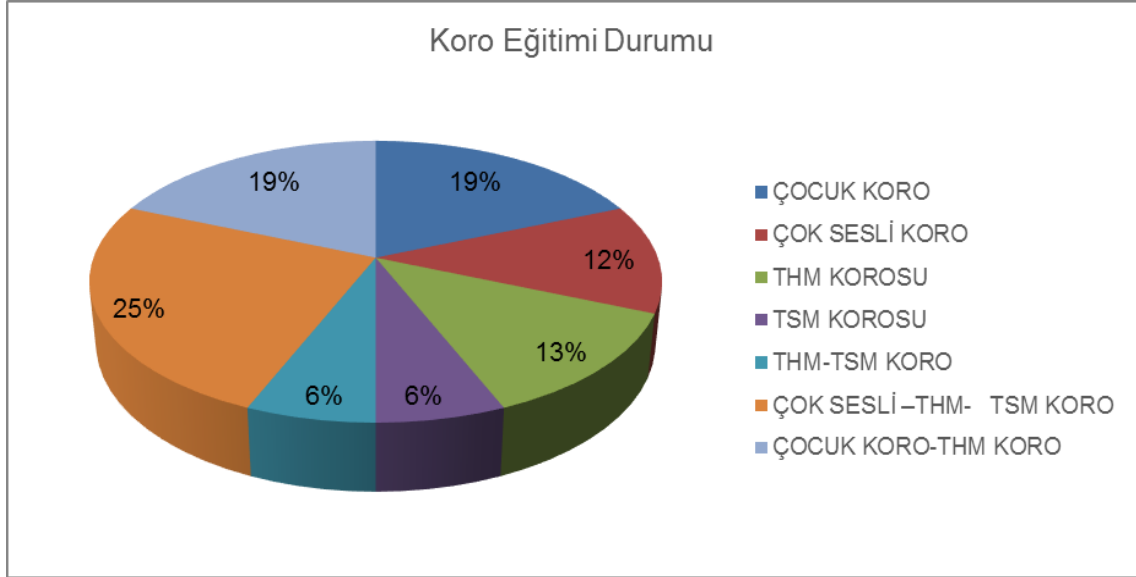
CEVAPLAR	F	%
EVET	12	41.38
HAYIR	17	58.62
TOPLAM	29	100

Tablo 4.10 ve şekil 4.10 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların %41,38’inde bireysel ses eğitimi verildiği, %58,62’sinde ise bireysel ses eğitimi verilmediği anlaşılmaktadır. Bireysel ses eğitiminin, doğru ve anlaşılır konuşma, notaların ses yüksekliklerine uygun bir şekilde ses üretebilme gibi becerileri kazandırdığı ve bu sayede müzik eğitiminin bir bütün olarak gerçekleşmesinde doğrudan veya dolaylı katkı sağladığı düşünüldüğünde, bu eğitimin eksik olduğu kurumlarda müzik eğitiminin bu boyutuna ilişkin eğitim imkânlarında iyileştirmeye ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Şekil 4.11 Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı**Tablo 4.11** Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı

CEVAPLAR	F	%
EVET	16	55.17
HAYIR	13	44.83
TOPLAM	29	100

Tablo 4.11 ve şekil 4.11'e bakıldığında ise, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların %55,17'sinde koro eğitimi verildiği, %44,83'ünde ise koro eğitimi verilmediği anlaşılmaktadır.

Şekil 4.12 Koro Eğitimi Veren Kurumlarda Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılım

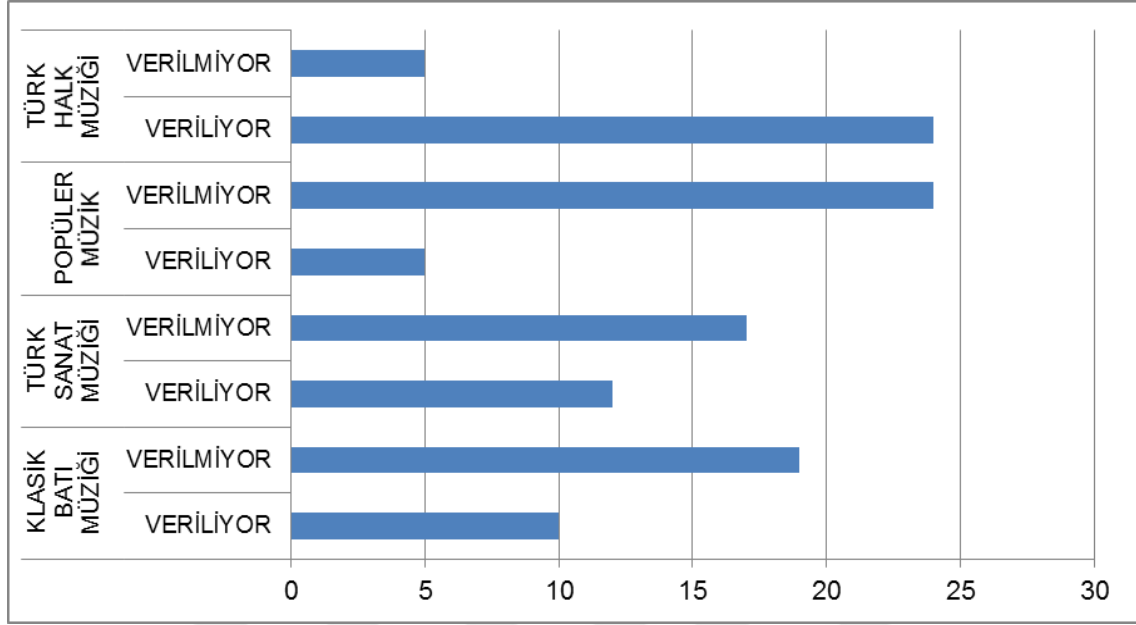
Tablo 4.12 Koro Eğitimi Veren Kurumlarda Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılımı

KORO EĞİTİM TÜRÜ	F	%
ÇOK SESLİ –THM- TSM KOROSU	4	25
ÇOCUK KOROSU	3	18.75
THM KORO-ÇOCUK KORO	3	18.75
ÇOK SESLİ KORO	2	12.50
THM KOROSU	2	12.50
TSM KOROSU	1	6.25
THM-TSM KOROSU	1	6.25
TOPLAM	16	100

Tablo 4.12 ve şekil 4.12 incelendiğinde, koro eğitimi veren kurumların %25'inin çok sesli koro-THM korusu-TSM korusu, %18,75'inde çocuk korusu, THM korusu-çocuk korusu, %12,50'sinde çok sesli koro, THM korusu ve %6,25'inde de TSM korusu, %6,25'inde THM korusu-TSM korusu çalıştığı anlaşılmaktadır.

4.6. Altıncı Alt Problem İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın altıncı alt probleminde ise; Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda hangi müzik türlerinde eğitim verildiği sorulmaktadır. Bulgular aşağıdaki gibidir.

Şekil 4.13 Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı

Tablo 4.13 Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı

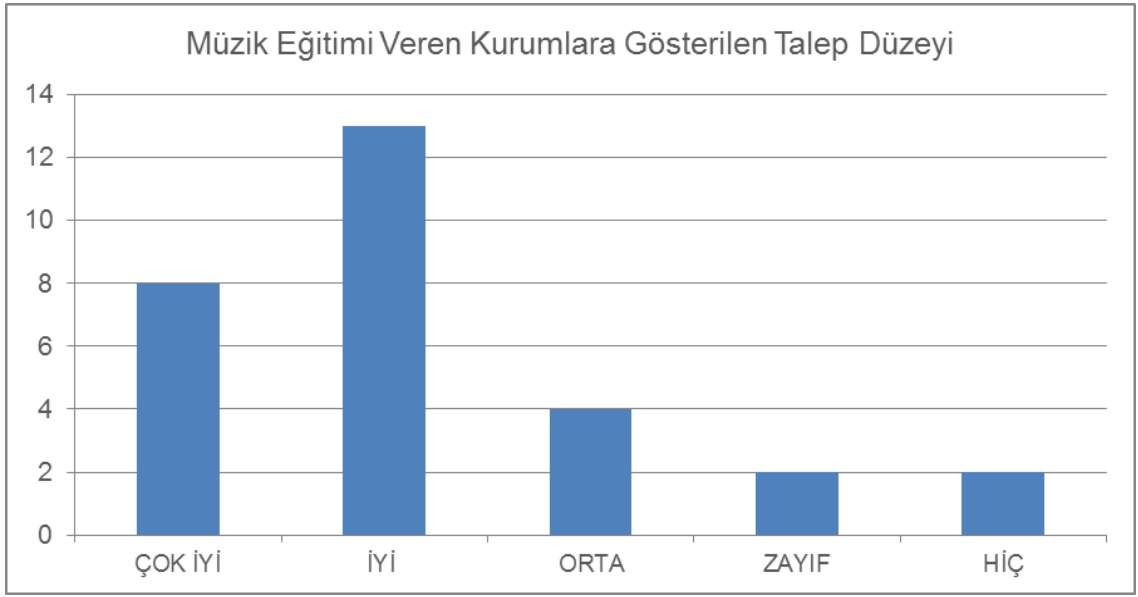
MÜZİK TÜRÜ		f	%
Türk Halk Müziği	VERİLİYOR	24	88.89
	VERİLMİYOR	5	11.11
Türk Sanat Müziği	VERİLİYOR	12	44.44
	VERİLMİYOR	17	55.56
Popüler Müzik	VERİLİYOR	5	18.52
	VERİLMİYOR	24	81.48
Klasik Batı Müziği	VERİLİYOR	10	37.03
	VERİLMİYOR	19	62.97

Tablo 4.13 ve şekil 4.13 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların %88,89’unda THM, %44,44’ünde TSM, %37.03’ünde klasik batı müziği ve %18,52’sinde popüler müzik eğitiminin verildiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan

kurumlarda, özellikle THM ve TSM eğitiminin ön planda olduğu belirlenmiştir. Ancak müzik türleri bakımından eğitim fırsatlarının bölge için çeşitlilik gösterdiği söylenebilir.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın yedinci alt problemi kapsamında; Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlara **talep düzeyi, konser ve etkinlik verme durumu ve etkinliklere dinleyici katılımına** ilişkin durumun ne olduğu sorulmaktadır. Bulgular aşağıda gösterildiği gibidir.

Şekil 4.14 Kurumlara Talep Düzeyi Dağılımı

Tablo 4.14 Kurumlara Talep Düzeyi Dağılımı

CEVAPLAR	F	%
ÇOK İYİ	8	27.59
İYİ	13	44.82
ORTA	4	13.79
ZAYIF	2	6.90
HİÇ	2	6.90
TOPLAM	29	100

Tablo 4.14 ve şekil 4.14 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların %27,59’u çok iyi, %44,82’si iyi, %13,79’u orta, %6,90’nında zayıf düzeyde talep olduğu ve

%6,90'nında hiç talep olmadığı belirtilmektedir. Bu kurumlara olan talebi arttırmak, müzik eğitiminin yaygınlaşması ve toplumun kültür seviyesini yükseltmek açısından önemli görülmektedir. Talep düzeyi iynin altında kalan kurumlarda durumun iyileştirilmesi çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

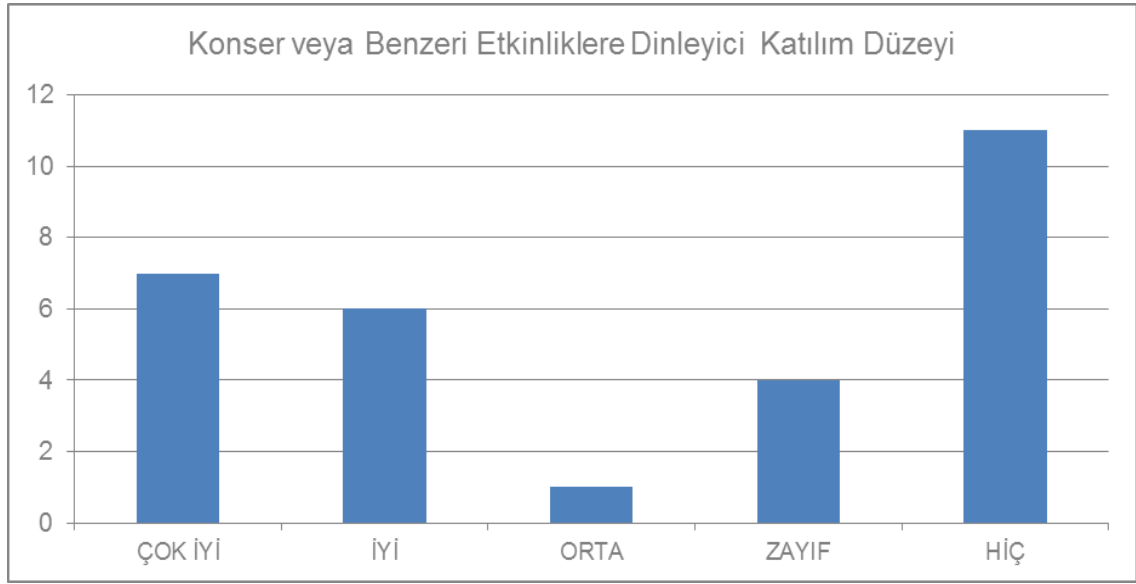

Şekil 4.15 Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlenme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4.15 Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlenme Durumuna Göre Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
EVET	13	44.83
HAYIR	16	55.17
TOPLAM	29	100

Tablo 4.15 ve şekil 4.15 incelendiğinde, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların %44,83'ünde halka açık konser veya benzeri etkinlikler düzenlendiği, %55,17'sinde ise düzenlenmediği anlaşılmaktadır. Konser ve benzeri etkinlikler, müziğin, sergilendiği kesime geçiş yaptığı, duysal yollarla dinleyenlerle etkileşime geçtiği faaliyetlerdir. Bu faaliyetler dinleyen çoğu kişide müziğe dahil olma isteği yaratır. Bulgulara göre etkinlik düzenlemeyen kurumların, düzenleyen kurumlara oranla fazla olması, istenen bir sonuç değildir.

Şekil 4.16 Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı

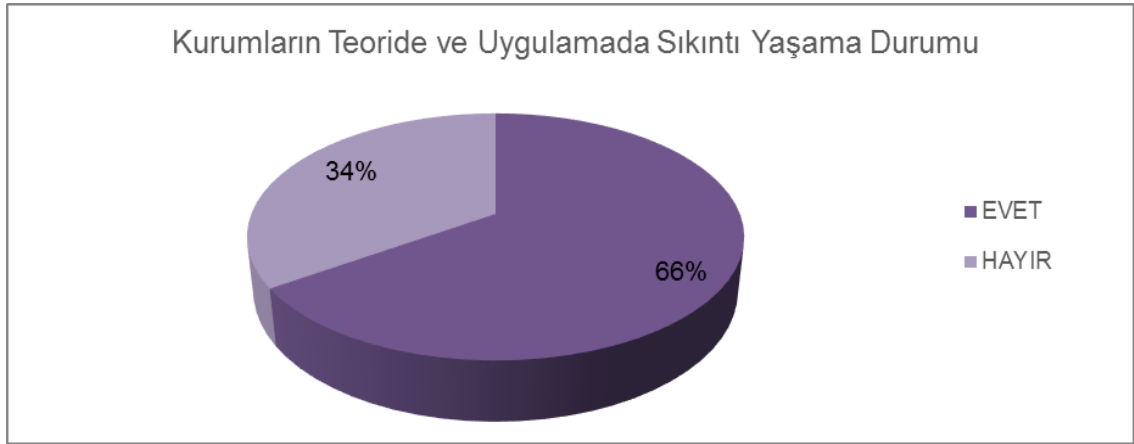
Tablo 4.16 Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı

KATILIM DÜZEYİ	f	%
ÇOK İYİ	7	24.14
İYİ	6	20.69
ORTA	1	3.45
ZAYIF	4	13.79
HİÇ	11	37.93
TOPLAM	29	100

Tablo 4.16 ve şekil 4.16 incelendiğinde, konser veya benzeri etkinlik düzenleyen kurumların %24,14'ü bu etkinliklere çok iyi, %20,69'u iyi, %3,45'i orta, %13,79'u zayıf düzeyde dinleyici katılımı olduğunu belirtmiştir. %37,9'unda ise hiç dinleyici katılımı olmadığı belirtilmiştir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın son alt problemi; Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların teoride ve/veya uygulamada sıkıntı yaşadığı durumlar olup olmadığını ve varsa ne olduğunu sormaktadır. Bulgular şekil ve tablo 17'de gösterilmiştir.

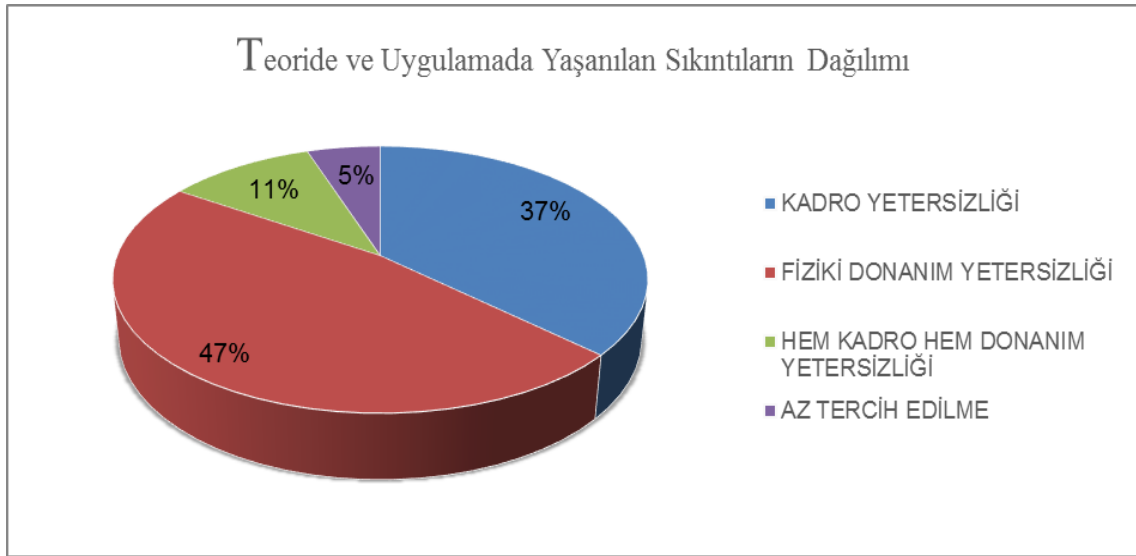

Şekil 4.17 Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı

Tablo 4.17 Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
EVET	19	65.52
HAYIR	10	34.48
TOPLAM	29	100

Tablo 4.17 ve şekil 4.17’ye göre, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların %65,52’si teoride ve uygulamada sıkıntı yaşadığını, %34,48’i ise müzik okullarının teoride ve uygulamada sıkıntı yaşamadığını belirtmiştir. Teori ve uygulamada sıkıntı yaşayan kurumların sıkıntıları bu araştırma sorusundan daha anlaşılır bir sonuç çıkarılabilmesi adına kategorilendirilmiştir.

Şekil 4.18 Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı

Tablo 4.18 Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı

KATEGORİ	F	%
Fiziki Donanım ve Ortam Yetersizliği	10	52,63
Kadro Yetersizliği	8	42,10
Az Tercih Edilme	1	5,27
TOPLAM	19	100

Tablo 4.18 ve şekil 4.18'e göre, teoride ve uygulamada sıkıntı yaşadığını belirten kurumların %52,63'ünde fiziki donanım ve ortam yetersizliği, %42,10'unda kadro yetersizliği, %5,27'sinde ise az tercih edilme (mesleki müzik eğitimi veren güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin ve velilerinin üniversite sınavına olan kaygılarından dolayı güzel sanatlar lisesinin az tercih edilmesi) durumu olduğunu belirtmişlerdir.

Teoride ve uygulamada sıkıntı yaşadığını belirten kurumlardaki katılımcıların görüşlerinden bazıları doğrudan alıntı şeklinde aşağıda yer almaktadır;

“Güzel sanatlar liselerinden mezun olan öğrencilerimizin üniversite sınavında ek puan alamaması durumundan dolayı velilerin ve öğrencilerimizin kaygı seviyelerinin artması” (K1).

“Orkestra odalarının ve fiziki şartların elverişsiz olma durumundan dolayı eğitimin istenilen düzeyde yapılamaması” (K2).

“Bilim sanat merkezlerinde ve Halk eğitim merkezlerinde öğretmen kadrosunun yetersiz olmasından dolayı eğitim aksayabilmekte olup farklı okullarda görev yapmakta olan öğretmenlerden yardım alınmaktadır. Öğretmenlerin hem kendi okul saatleri hem de kursta ders verilen saatleri çatışabilmektedir ” (K3).

“Öğretmenlerimiz kendi branşlarında eğitim vermekte ama farklı enstrüman üzerinden kurs talep edildiğinde talep edilen branş öğretmenin bulunamaması” (K4).

“Cihaz ve enstrüman sıkıntısı yaşamaktayız. Enstrüman veya cihazlar kırıldığında veya bozulduğunda yerine yenisini koyacak imkanımız bulunmamaktadır” (K5).

“Müzik dersliğimiz bulunmamaktadır kurs yapabilmek için okul binalarını veya uygun olan farklı binalar kullanmaktayız” (K6).

“Donanım olarak sıkıntı çekmekteyiz. Okulun fiziki şartları, orkestra odası, stüdyo, ses yalıtımı vb sıkıntılarımız mevcuttur” (K7)

BÖLÜM 5

5 SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1 Sonuç ve Tartışma

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu çalışmada aşağıdaki genel sonuçlara ulaşılmıştır.

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan ve çalışmaya dahil edilen Milli Eğitime bağlı müzik eğitimi veren kurumların, kurum sayılarının Siirt, Batman, Bitlis, Diyarbakır illerinde eşit (f:6), Mardin ilinde (f:5) kurum olduğu saptanmıştır. Nicel olarak illerdeki kurum sayısı birbirine eş görülse de, mevcut kurum sayısı, il nüfusuna oranla yorumlanırsa anlam kazanabilir. Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü’nün 2019’da paylaştığı verilere (<https://www.nvi.gov.tr/> Son erişim:24.01.2021) göre çalışmaya dahil edilen illerin nüfusu; Diyarbakır (1.732.396), Mardin (829.195), Batman (349.396), Bitlis (349.396) ve Siirt (331.670) olarak belirtilmiştir. Buna göre iller, kurum sayısı bakımından eşit görünüyorsa da kişi başına düşen kurum sayısı yönünden değerlendirildiğinde eğitim imkânlarında fark olduğu görülmüştür. Diğer taraftan benzer çalışmalarda Tepeli ve Yüksel (2020:62) Ankara ilinde MEB’e bağlı ve yalnızca Özengen müzik eğitimi veren kurum sayısının 48 olduğunu, Turan ve Yüksel (2018:52) ise Kahramanmaraş’ta tüm müzik eğitimi kurumlarının dahil edildiği çalışmada 38 kurum olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırma çalışma kapsamına alınan illerin müzik eğitimine erişimini mümkün kılacak kurumlara ihtiyacı olduğu, bölgenin araştırma yapılan diğer illerle imkân bakımından eşit olmadığı, il bazında bir kıyaslama yapıldığında ise farkın daha da açıldığını düşündürmektedir.

Araştırma kapsamındaki illerdeki kurum türü dağılımı incelendiğinde kurumların büyük çoğunluğunu Halk Eğitim Merkezleri’nin oluşturduğu görülmüştür. Benzer bir sonuç olarak Turan ve Yüksel, (2018:53) Kahramanmaraş’ta Halk Eğitim Merkezleri’nin müzik eğitimi veren en yaygın eğitim kurumu olduğunu saptamıştır. Sonuçlar örtüşmektedir. Bu kurumlar toplumun her kesiminin müzik eğitimine erişimi sağlanması amacıyla nitelik ve nicelik yönünden desteklenmelidir. Yaygın eğitime ihtiyaç bulunduğunu ifade eden başka araştırmalar da bulunmaktadır. Yazar ve Keskin

(2018:66); bireyin yaşamı boyunca ihtiyaç duyacağı donanımın sağlamasında, okullarda verilen eğitimin yetersiz kalabileceğini, bilim dünyasında meydana gelen gelişmelerin, insanların mesleki ve günlük yaşamda ihtiyaç duyduğu bilgi ve becerileri sürekli değiştirdiğini ve bu nedenle, örgün eğitimin boşluklarını doldurması yönüyle, yetişkin eğitimi, yaygın eğitim ve yaşam boyu öğrenme kavramlarının öne çıktığını ifade etmektedir. Coşkuner ve Güdek (2016:61) ise ülkemizde ilk ve ortaöğretim ders programlarında müzik ve resim ders saatlerinin azalmasının, öğrencilerin sosyal içerikli faaliyetlere olan talebini, okul dışı etkinliklerde aramasına sebep olduğunu bu sebeple bu eğitimleri kapsayan yaygın eğitim kurumlarının artış gösterdiğini dile getirmiş, belediyeler ve derneklerle birlikte özel müzik eğitimi veren kursların günümüzde insanların, özellikle çocukların sanatsal ve sosyal faaliyet beklentilerine cevap veren kurumlar olduğundan bahsetmiştir.

Araştırmanın diğer bir sonucu, çalışma kapsamına alınan her ilde bir Güzel Sanatlar Lisesi'nin olmasıdır. Mesleki müzik eğitiminin alt yapısını oluşturma amacını taşıyan bu kurumların her ilde yer alıyor olması mesleki müzik eğitimi veren lisans düzeyi kurumlarına katkı sağlayabilir. Ayrıca bu kurumların yetenekli ve istekli gençlere meslek edindirme sürecinin ilk adımı olduğu unutulmamalıdır.

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan ve araştırmaya dahil edilen MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların kurulduğu yılların 1948 ile 2017 yılları arasında değiştiği saptanmıştır. Yıllara göre dağılımda öne çıkan bir bulguya saptanmamış 2017'den günümüze yeni bir kurum faaliyete geçmemiştir. Mevcut kurumların eğitim öğretim ihtiyaçları giderilmeden, yeni kurumların faaliyete geçirilmesi verilen eğitimin niteliği bakımından sağlıklı olmayabilir. Bu nedenle 2017 den sonra yeni bir kurumun açılmamış olması istenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Mevcut kurumların nitel ve nicel yönden öğretim ihtiyacının karşılanmasının ve öğretim ortamlarının iyileştirilmesinin öncelikli tutulması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırma kapsamındaki müzik eğitimi veren kurumların hizmet verdiği yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde büyük çoğunluğunun çocuk-genç-yetişkin üç yaş grubuna da hizmet verdiği çok az bir kısmında ise çocuklara yönelik eğitim olmadığı saptanmıştır. Benzer bir sonuç Kahramanmaraş'ta da saptanmış (Turan ve Yüksel, 2018:54) gençlere yönelik kurum sayısının fazla olduğu belirlenmiştir.

Toplulun gelecek nesillerini çocuk ve genç nüfusun oluşturduğu düşünöldüğünde, elde edilen bu sonucun bilinçli bir müzik ve sanat algısının oluşmasında olumlu etkileri olacağı düşünölmektedir.

Araştırma kapsamındaki Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde müzik eğitimi veren kurumların çalıştırdıkları öğretmen sayısının 1 ile 14 arasında değıştiğı görölmüşür. Ağırlıklı olarak bu sayının 1 ile 2 arasında değıştiğı görölmüşür. Bu sonuç mevcut kurumlarda kadro ihtiyacının yüksek düzeyde olduğuna işaret etmektedir. Kurumlarda kadro ihtiyacı giderilmeden nitelikli bir müzik eğitiminden söz etmek ne yazık ki mümkün değildir. Bu kurumlar MEB’e bağıldır ve bakanlık örgün eğitim kurumlarından ihtiyacı olan desteğı alabilir. Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardan mezun olan öğretmen adayları temel düzeyde, müziksel işitme, nota okuma, nota yazma eğitimi, ses eğitimi ve koro yönetimi yeterliliklerine sahiptir. Ayrıca her müzik öğretmeni uzmanlaştığı çalgısı ile çalgı eğitimi de verebilir. Dolayısı ile müzik eğitimi veren yaygın eğitim kurumlarında çalışmak üzere müzik öğretmeni ve müzik öğretmeni adaylarının yönlendirilmeye ihtiyacı olduğu düşünölmektedir.

Araştırmaya dahil edilen MEB’e bağılı müzik kurumlarının çalgı eğitimi verilme durumuna göre dağılımı incelendiğinde %93’ne yakınında çalgı eğitimi verildiğı saptanmıştır. Bu eğitimlerde sırasıyla en çok; bağlama, piyano, gitar eğitimlerinin verildiğı bu çalgıların dışında keman, flüt, viyolonsel, eğitimlerinin de verildiğı görölmüşür. İmık ve Dönmez de (2017:121) araştırmasında özenen Türk müziğı eğitimi verilen kurumlarda en çok tercih edilen Türk müziğı çalgısının bağlama olduğü sonucuna varmış, bu sonuca etken olabilecek hususları ise; Malatya’da bağlama çalgısına halkın özel bir anlam yükleme, yörede etkisi bulunan ve çoğunlukla bağlama çalgısı ile yansıtılan Arguvan müzik kültürünün de etki etmesi olarak yorumlamıştır. Alğı’ya (2017:66) göre bağlama, halk müziğimizin temel çalgısı olarak geçmişten günümüze kültürümüzü aktarmadaki rolünü başarılı bir şekilde gerçekleştirerek devam ettirmektedir. Ege’de zeybekler, Akdeniz’de teke havaları, Orta Anadolu’da bozlaklar, Karadeniz’de Karadeniz havaları gibi toplumun her kesimine hitap edebilmiş ve yöresel çalma biçimleri ile yörelerin kültürünü günümüze etkili bir şekilde aktarmıştır. Türkiye’de geleneksel çalgılar içerisinde yer alan ve en yaygın biçimde eğitimi verilen çalgı bağlamadır. Bunun en temel nedeni ise bağlamanın geleneksel çalgılar içerisinde en çok sevilen, bilinen ve çalınan bir saz olmasından ileri gelmektedir. Siirt, Batman,

Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan ve bu araştırmaya dahil edilen Milli Eğitime bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda da bağlama eğitiminin ön plana çıkması, bölgenin kültürel dokusu ile ilgili sonuçlar bakımından diğer araştırmaları destekler niteliktedir.

Öğretmen eksikliklerine rağmen % 93 oranında ve oldukça geniş bir çalgı çeşitliliği ile eğitim veriliyor olması düşündürücüdür. Bu durum bazı eğitimcilerin yeterli uzmanlığa sahip olmadan birçok çalgının eğitimini verdiğini veya diğer bir deyişle kuruma alınan öğretmenlerin uzmanlığının irdelenmediğini düşündürmektedir. Kahramanmaraş'ta da en yüksek oranda 1 ve 2 öğretmenli kurumlar olduğu ancak eğitimi verilen çalgıların çeşitliliğinin oldukça fazla olduğu saptanmıştır (Turan ve Yüksel, 2018:54). Az öğretmenle bu kadar çeşitli çalgıya nitelikli bir eğitim sunmak neredeyse imkansızdır.

Araştırmada kurumlarda verilen müzik türlerinin eğitimi incelendiğinde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, popüler müzik ve klasik batı müziği olmak üzere zengin bir çeşitliliğe sahip olduğu görülmüştür. Bu kurslarda en çok ön plana çıkan ve verilen müzik türleri Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziğidir. İmik ve Dönmez (2017:119-120) ise Malatya il merkez il1335 kişinin özengen müzik eğitimi aldığını ve bunların 1/3'ünün (f: 460) Türk müziğini tercih ettiğini, özengen Türk Müziği eğitimine en çok 25 yaş ve üzeri (yetişkin) katılımcıların ilgi gösterdiğini ve en az ilgi gösteren yaş grubunun ise 5-9 (çocuk) yaş aralığındaki katılımcılar olduğunu saptamıştır. Her iki araştırmada da müzik türlerine talep bakımından benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçların ışığında, özengen müzik eğitimi çerçevesinde, katılımcıların yaşadığı çevrenin, ilgi duyulan müzik türlerinde değişikliğe sebep olabileceği düşünülebilir.

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan ve araştırmaya dahil edilen Milli Eğitime bağlı müzik eğitimi veren kurumlar da müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin büyük bir kısmında verildiği görülmüştür. Ayrıca bazı kurumlar da bu temel müzik eğitim ders ve konuları işlenmemektedir. Aynı şekilde müzik eğitimi veren kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimlerine katılımın iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Araştırma kapsamındaki müzik eğitimi veren kurumlar da bireysel ses eğitiminin orta düzeyde verildiği görülmüştür. Bununla birlikte bu kurumlarda koro eğitiminin orta düzeyde verildiği saptanmıştır. Koro eğitiminde ise çok sesli koro-THM korusu-TSM korusu ön plana çıkmaktadır. Öztıp (2007:48), planlı

ve programlı bir anlayışla uygulandığında koro eğitiminin bireyin dil ve anlatım becerilerinin gelişmesinde büyük önem taşıdığını ifade etmektedir.. Uzmanlarla yaptığı görüşmelerden elde ettiği bulgular sonucu; uzmanların büyük çoğunluğunun koro eğitimi ile kazandırılması hedeflenen kültürel yeterliklerin başında “dil ve anlatımın geldiğini ifade ettiklerini belirtmiştir. Uçan (2001:31) koro eğitimi ve yönetiminin, müziksel bir “insan ve toplum eğitimi ve yönetimi” olduğunu ifade etmektedir. Gökçe’ye (2007:2) göre ise koro eğitimi, bireyin müziksel gelişimlerinin yansırı, sosyal, kültürel, psikolojik yaşamlarında etkisi olan bir kültürel eğitimidir. Koro müziğinin eğitsel gücüne toplumsal yönden önem veren Avrupalı ve diğer dünya ülkelerinde, kişilerin yaşamlarında ne gibi olumlu kazanımların olduğu bugün bu toplumların yaşayış ve hayata bakış biçimlerinde görülmektedir. Tüm bu çalışmalar müzik eğitimi veren kurumlarda ses ve koro eğitiminin önemini açıklar niteliktedir. Bu nedenle koro eğitiminin orta düzeyden daha üst seviyeye çıkartılması önemlidir.

Yapılan faaliyetler açısından Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı müzik eğitimi veren kurumların etkinlikleri incelendiğinde halka açık konserler orta düzeyde ve bu düzenlenen etkinliklere halkın katılımının iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Araştırmada son olarak, müzik eğitimi veren kurumların teoride ve uygulamada yaşadıkları sıkıntıların; kadronun yetersizliği, fiziki donanım yetersizliği ve az tercih edilmeleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.2 Öneriler

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerini kapsayan bu çalışmadan elde edilen sonuçlardan ileri gelen bazı öneriler şu şekilde ifade edilebilir.

- Bu illerde MEB’e bağlı müzik eğitimi veren mevcut kurumların şartlarının iyileştirilmesi ve nüfusun ihtiyacını karşılamak üzeri niteliği yüksek yeni kurumların bölgeye kazandırılması,
- Kurumlarda kadro ihtiyacı belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır. Müzik eğitimi sürecinin nitelikli bir şekilde yürütülebilmesi için yalnızca öğretmen sayısının artırılması değil aynı zamanda öğretmenlerin, eğitimi verilen müzik eğitimi boyutlarındaki yeterliklerinin de göz önüne alınarak derslere yönlendirilmesi önerilmektedir. Bu aşamada Lisans eğitimlerinde almış olunan derslerin dökümü veya merkezi bir sınav önerilebilir. Halk eğitim merkezlerindeki

kadro yetersizliklerini gidermek amacıyla örgün eğitim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinden yararlanılabilir.

- Kurumlar fiziksel şartların yetersizliği konusunda destek beklemektedir. Bölge de finansal destek sağlayacak işletme veya kurumlara sponsorluk önerilebilir.
- Kurumlar talebin az olmasını da bir sorun olarak ifade etmektedir. Bu kurumlara ve yapacakları etkinliklere talebi arttırmak, kurumsal vizyonun topluma tüm yayın organları, afiş ve elbette çağın iletişim aracı olarak sosyal medya aracılığı ile duyurulabilir. Bu kurumlara ait sosyal medya hesapları açılabilir, etkinlik fotoğraf ve videolarının paylaşımı, sosyal medya kullanımı konusunda uzman kişilere danışılarak, doğru stratejiler ile yönetilebilir.
- Halk eğitim merkezleri, bilim sanat okulları ve güzel sanatlar liselerinde eğitim etkinliğini arttırmak için alanında profesyonel kişilerce konser, resital vb. etkinlikler yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, Ö. (2008). *Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Eğitim Alanında Yabancı Uzman İstihdamı (1923-40)*. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1, 45-77. 14.05.2020 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/usaksosbil/issue/21655/232826> adresinden alındı.
- Akkaş, S. (1993). *Okul Öncesi Eğitimde Müzik*, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları-Ankara.
- Akyüz, S. (2007). *Türk ve İngiliz Örgün Eğitim Sistemlerinde Eğitim Yöneticilerini Yetiştirme, Atama ve Politika Uygulamalarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yedi Tepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Algı, S. (2017). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Bağlama Öğretim Yöntemleri (Konya İli Örneği)*. Fine Arts, 12(2): 64-82. 10.02.2021 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsafine/issue/28611/287513> adresinden alındı.
- Arapgirlioğlu, H. (2003). *Müzik Teknolojisi ve Yeni Yüzyılda Müzik Eğitimi*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, 30-31 Ekim 2003, İnönü Üniversitesi, Malatya Bildiriler, (s.160-164). 26.02.2020 tarihinde <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/H-Arapgir.html> adresinden alındı.
- Arslan, M. M. (1992). *Türkiye'de Yaygın Eğitim*, Erek Ofset Yayınları-Ankara.
- Ayçiçek, K. (2012). *Belediyelerin Yaygın Eğitim Çalışmalarına Bir Örnek Olarak Şişli Belediyesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bozdemir, Z. (2009). *Yaygın Eğitim Sürecinde Yerel Yöntemlerin Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Ceylan, A. D. (2010). *Başlangıç Eğitiminde Kullanılan Klarnet Metotlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Coşkun, Ö., Güdek, B. (2016). *Yaygın Müzik Eğitimi Kurumlarındaki Piyano Eğitiminin Niteliği Eğitim ve Öğrenci Profilleri*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(25), 59-78 10.02.2021 tarihinde [YAYGIN_MUZIK_EGITIMI_KURUMLARINDAKI_PIYA.pdf](https://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/H-Arapgir.html) adresinden alındı.
- Çiçek, S. (2000). *İlköğretimde Müzik*, Birinci Baskı, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Gökçe, Ö. G. M. (2007). *Koro Müziğinin Toplumsal İşlevleri Açısından Türkiye Korolar Şenliğinin Kazandırışları Üzerine Genel Bir Değerlendirme*. 24.01.2021 tarihinde [©www.muzikegitimcileri.net](http://www.muzikegitimcileri.net) adresinden alındı.

- İkiz, F. (2010). *İstanbul'da Yaygın Eğitimde Görülen Bağlama Öğretim Problemleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İmik, Ü., Dönmez, Y. E. (2017). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Türk Müziği İlgisi: Malatya Örneği*. İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, 3(2), 114-128 10.02.2021 tarihinde 10.22252-ijca.373484-396645.pdf adresinden alındı.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (9. Baskı). Nobel Yayın: Ankara.
- Karataş, A. (2013). *Yaygın Eğitimde Bilgisayar Eğitimine Devam Eden Kursiyerlerin Eğitim Sürecinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kıncal, R. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Konakcı, N. (2010). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Miray, K. (2019). *Yaygın Eğitim Kurumlarında Öğrenim Gören Kursiyerlerin Müzik Eğitimi Kurslarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi (Bursa ili örneği)*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa. 15.12.2020 tarihinde <http://abakus.inonu.edu.tr/xmlui/handle/11616/14960> adresinden alındı.
- Özdek, A. (2012). *Özengen Müzik Eğitim Kurumlarında Verilen, Gitar Eğitiminde Veli ve Öğrenci, Beklentilerine Yönelik Bir Araştırma: Kayseri Örneği*, Niğde 10.Müzik Eğitimi Sempozyumu, 25-27 Nisan.
- Öztop, S. (2007). *Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle Bireye Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel, Toplumsal ve Kültürel Yeterliklerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sürmen, Y. G. (2011). *Türk Milli Eğitiminde Örgün Eğitimin Yeri ve Okul Öncesi Eğitim*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tepeli, H. (2018). *Ankara'daki Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelemesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tepeli, H., Yüksel, G. (2020). *Ankara'da Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlara Yönelik Çok Yönlü Bir İnceleme*. (Ed. Sema Sevinç, Aylin Beyoğlu, Atilla Döl, H.Kübra Özal). Eğitim Bilimleri Teori, Güncel Araştırmalar ve Yeni Eğilimler s. 59-68), Karadağ: Ivpe Yayınevi.

- Turan, S., Yüksel, G. (2018). *Kahramanmaraş İlinde Bulunan Müzik Eğitimi Kurumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Ed. Harun Şahin). Güzel Sanatlar Araştırmaları (s. 50-58). Çizgi Kitapevi:Ankara.
- Türkel, L., Şen, Y. (2015). *Türkiye’de Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda, Çağdaş Türk Müziği Flüt Öğretimi Uygulamalarına Yönelik Uzman Görüşleri*. Sanat Eğitimi Dergisi, 3(2):61. DOI: 10.7816/sed-03-02-04.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi-Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, İkinci Baskı, Ankara.
- Uçan, A. (2001). *İnsan, Müzik, Koro ve Koro Eğitiminin Temelleri*. Bulunduğu Kaynak, 1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu, G.Ü.G.E.F. Yayınları, Ankara.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum*. Evrensel Müzik Evi, Ankara.
- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum*. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Uslu, M. (2009). *Müzik Eğitiminin Kişilik ve Sosyal Gelişme Açısından Değerlendirilmesi*. 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, 10-15 Eylül 2007, Bildiri Kitabı (II. Cilt, s.812-813-816). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları.
- Ürün, T. (2015). *Karşılaştırmalı Tonal ve Makamsal Dizi Öğretiminin Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Öğrencilerinin Bilişsel Gelişimlerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Yayla, A. A. (2000). *Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Flüt Eğitiminde Öğrencilerin Psiko-Motor Alan Hedef ve Davranışlara Ulaşma Düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Yazar, T., Keskin, İ. (2018). *Millî Eğitim Şuralarında Yaşam Boyu Öğrenme, Halk Eğitimi, Yetişkin Eğitimi Ve Yaygın Eğitimi İle İlgili Kararların Değerlendirilmesi*, HAYEF: Journal of Education, 15(1), 63–83 DOI: 10.26650/hayef.2018.15.1.0002.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 6.baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

<https://www.kursu.biz/halk-egitim-merkezi-kurslari/> (SGT:08.11.2020)

EK 2 GÖRÜŞME FORMU

GÖRÜŞME FORMU	
1	Kurum Türü
2	Kurumun Bulunduğu İl
3	Kurumunuz kaç yılında faaliyete geçti?
4	Kurumunuz daha çok hangi yaş grubuna yöneliktir? Çocuk () Genç () Yetişkin ()
5	Kurumunuzda kaç müzik öğretmeni görev yapmaktadır?
6	Kurumunuzda çalgı eğitimi verilmekte midir? Evet () Hayır ()
7	Veriliyor ise hangi çalgılar? Bağlama () Ud () Kanun () Keman () Viyola () Viyolonsel () Flüt () Piyano () Diğer
8	Kurumunuzda hangi müzik tür veya türlerine yönelik eğitim verilebilmektedir? Türk Halk Müziği () Türk Sanat Müziği () Klasik Batı Müziği () Popüler Müzik () Diğer
9	Kurumunuzda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi verilmekte midir? Evet () Hayır ()
10	Veriliyor ise katılım ne düzeydedir? Çok İyi () İyi () Orta () Zayıf () Hiç ()
11	Kurumunuzda bireysel ses eğitimi verilmekte midir? Evet () Hayır ()
12	Kurumunuzda koro eğitimi verilmekte midir? Evet () Hayır ()
13	Evet ise verilen koro eğitimi aşağıdaki türlerin hangisini/hangilerini kapsamaktadır? Çocuk Korosu () Çok Sesli koro () Türk Halk Müziği Korosu () Türk Sanat Müziği Korosu ()
14	Kurumunuza talep ne düzeydedir? Çok İyi () İyi () Orta () Zayıf () Hiç ()
15	Kurumunuzca halka açık konser veya benzeri etkinlikler düzenlenmekte midir? Evet () Hayır ()
16	Düzenlediğiniz etkinliklere dinleyici katılımı ne düzeydedir? Çok İyi () İyi () Orta () Zayıf () Hiç ()
17	Müzik Eğitimi veren bir kurum olarak teoride ve/veya uygulamada sıkıntı yaşadığınız konular var mı? ? Evet () Hayır ()
18	Varsa nelerdir?